

**Υπουργείο Παιδείας και
Θρησκευμάτων
Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής**

Γ' Γυμνασίου

**ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΑΝΑΒΑΣΗ
Β' Τόμος**

**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ "ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ"**

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΗ
Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
Β' τόμος

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

**Εικόνα εξωφύλλου:
Γιάννης Κεφαλληνός: Ο Μέγας
Αλέξανδρος
(από το αρχαίο νόμισμα). Πριν από
το 1948.
Ξυλογραφία διάμετρος 10,3 εκ.
Ιδιωτική συλλογή.**

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΝΕΣΤ. ΜΠΟΥΡΑΣ - ΚΩΝΣΤ.
ΝΑΣΤΟΥΛΗΣ - ΑΝΤ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ**

**ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΗ**

**Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ**

**Συντονισμός για το Παιδαγωγικό
Ινστιτούτο και Επιμέλεια της έκ-
δοσης:**

Νικόλαος Ραγκούσης

**Υπεύθυνος ανατύπωσης για το
Παιδαγωγικό Ινστιτούτο:
Σωτήριος Γκλαβάς, Σύμβουλος Π.Ι.**

Εικονογράφηση: Εμμανουήλ Βλάχος

**ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ**
Ομάδα εργασίας για το Ινστιτούτου
Εκπαιδευτικής
Πολιτικής

Προσαρμογή:
Ζωγράφου Χαρούλα, Εκπαιδευτικός
Στρούβαλη Στυλιανή, Εκπαιδευτικός

**Επιμέλεια: Πρίφτη Χαρίκλεια,
Εκπαιδευτικός**

Επιστημονικός υπεύθυνος:
Βασίλης Κουρμπέτης,
Σύμβουλος Α΄ του Υ.ΠΟ.ΠΑΙ.Θ

**Υπεύθυνη του έργου: Μαρία
Γελαστοπούλου,
Μ.Εδ. Ειδικής Αγωγής**

**Τεχνική υποστήριξη: Κωνσταντίνος
Γκυρτής, Δρ. Πληροφορικής**

Ευχαριστίες

Το εικονογραφικό υλικό του βιβλίου προέρχεται από αρχεία και εκδόσεις Μουσείων, εκδοτικών οίκων, επιστημόνων και συλλεκτών. Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο ευχαριστεί όλους θερμά.

Ιδιαίτέρως ευχαριστεί την Εκδοτική Αθηνών και τον αρχαιολόγο – ιστορικό της τέχνης κ. René Percheron, για τη διάθεση έγχρωμων διαφανειών από το προσωπικό τους αρχείο.

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

ΒΙΒΛΙΟ Β, ΚΕΦ. 5-12, 2

Περίληψη

Ενώ ο Αλέξανδρος βρισκόταν στον Μαλλό της Κιλικίας, πληροφορείται ότι ο Δαρείος είχε στρατοπεδεύσει στους Σώχους της Ασσυρίας με όλη του τη δύναμη. Αποφεύγει να επιτεθεί, πράγμα που αναγκάζει τον Δαρείο να μετακινηθεί σε άλλα εδάφη λιγότερο πρόσφορα για τον στρατό του και, όταν ο Αλέξανδρος πλησίασε, τράπηκε σε φυγή.

Μετά τη φυγή, ο Δαρείος κατέλαβε την Ισσό και προχώρησε στον ποταμό Πίναρο, ενώ ο Αλέξανδρος καταλαμβάνει τα στρατηγικά σημεία της περιοχής, αναγκάζοντας τον Δαρείο να αντιπαραταχθεί και αυτός, χωρίς όμως να μπορεί να

επωφεληθεί από τον μεγάλο όγκο του στρατού του εξαιτίας της στενότητας της περιοχής.

Προ της μάχης, ο Δαρείος μετακινεί κρυφά ένα μέρος των δυνάμεών του και στη συνέχεια αρχίζει την επίθεση με αμφίρροπα στην αρχή αποτελέσματα. Και ενώ η μάχη δεν είχε ακόμα κριθεί, ο Δαρείος εγκαταλείπει τον στρατό του, με αποτέλεσμα να γενικευθεί η φυγή των Περσών, το άρμα και τα όπλα του Δαρείου να περιέλθουν στην κατοχή του Αλεξάνδρου και να αιχμαλωτισθεί όλη του η οικογένεια.

Gerard Edelinck, Η οικογένεια του Δαρείου ικετεύει τον Αλέξανδρο, 1661.

Χαλκογραφία, με πρότυπο τον ομότιτλο πίνακα του Charles le Brun. Βοστώνη, Μουσείο Καλών Τεχνών.

Η συμπεριφορά του Αλεξάνδρου προς την οικογένεια του Δαρείου

ΚΕΙΜΕΝΟ, Κεφ. 12, 3-8

<p>[3]</p>	<p>Ὁ δὲ οὐδὲ τῆς μητρὸς τῆς Δαρείου οὐδὲ τῆς γυναικὸς ἢ τῶν παιδῶν ἠμέλησεν. Ἀλλὰ λέγουσίν τινες τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου γραψάντων τῆς νυκτὸς αὐτῆς, ἢ ἀπὸ τῆς διώξεως τῆς Δαρείου ἐπανῆκεν, ἐς τὴν σκηνὴν παρελθόντα αὐτὸν τὴν Δαρείου, ἣτις αὐτῷ ἐξηρημένη ἦν, ἀκοῦσαι γυναικῶν οἰμωγὴν καὶ ἄλλον τοιοῦτον θόρυβον οὐ πόρρω τῆς σκηνῆς·</p>
<p>[4]</p>	<p>πυθέσθαι οὖν αἵτινες γυναῖκες καὶ ἀνθ' ὅτου οὕτως ἐγγὺς παρασκηνοῦσι· καὶ τινὰ</p>

ἐξαγγεῖλαι, ὅτι· ὦ βασιλεῦ, ἡ μήτηρ τε καὶ ἡ γυνὴ Δαρείου καὶ οἱ παῖδες, ὡς ἐξηγγέλθη αὐταῖς ὅτι τὸ τόξον τε τοῦ Δαρείου ἔχεις καὶ τὸν κἀνδυν τὸν βασιλικὸν καὶ ἡ ἄσπις ὅτι κεκόμισται ὀπίσω ἡ Δαρείου, ὡς ἐπὶ τεθνεῶτι Δαρείῳ ἀνοιμώζουσιν.

[5] Ταῦτα ἀκούσαντα Ἀλέξανδρον πέμψαι πρὸς αὐτὰς Λεοννάτον, ἓνα τῶν ἐταίρων, ἐντειλάμενον φράσαι ὅτι ζῆ Δαρεῖος, τὰ δὲ ὄπλα καὶ τὸν κἀνδυν ὅτι φεύγων ἀπέλιπεν ἐπὶ τῷ ἄρματι καὶ ταῦτα ὅτι μόνα ἔχει Ἀλέξανδρος. Καὶ Λεοννάτον παρελθόντα ἐς τὴν σκηνὴν τὰ τε περὶ Δαρείου εἶπεῖν καὶ ὅτι τὴν θεραπείαν αὐταῖς συγχωρεῖ Ἀλέξανδρος τὴν βασιλικὴν καὶ τὸν ἄλλον κόσμον καὶ καλεῖσθαι βασιλίσσας, ἐπεὶ οὐδὲ κατὰ ἔχθραν οἱ γενέσθαι

	τὸν πόλεμον πρὸς Δαρεῖον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τῆς Ἀσίας διαπεπολεμηῆσθαι ἐννόμως.
[6]	Ταῦτα μὲν Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος λέγουσι· λόγος δὲ ἔχει καὶ αὐτὸν Ἀλέξανδρον τῆ ὑστεραία ἐλθεῖν εἴσω ξὺν Ἑφαιστίωνι μόνῳ τῶν ἐταίρων· καὶ τὴν μητέρα τὴν Δαρείου ἀμφιγνοήσασαν ὅστις ὁ βασιλεὺς εἶη αὐτοῖν, ἐστάλθαι γὰρ ἄμφω τῷ αὐτῷ κόσμῳ, τὴν δὲ Ἑφαιστίωνι προσελθεῖν καὶ προσκυνῆσαι, ὅτι μείζων ἐφάνη ἐκεῖνος
[7]	Ὡς δὲ ὁ Ἑφαιστίων τε ὀπίσω ὑπεχώρησε καὶ τις τῶν ἀμφ' αὐτήν, τὸν Ἀλέξανδρον δείξας, ἐκεῖνον ἔφη εἶναι Ἀλέξανδρον, τὴν μὲν καταιδεσθεῖσαν τῆ διαμαρτία ὑποχωρεῖν, Ἀλέξανδρον δὲ οὐ φάναι αὐτήν

	ἀμαρτεῖν· καὶ γὰρ ἐκεῖνον εἶναι Ἀλέξανδρον.
[8]	Καὶ ταῦτα ἐγὼ οὕθ' ὡς ἀληθῆ οὔτε ὡς πάντῃ ἄπιστα ἀνεγραψα. Ἄλλ' εἴτε οὕτως ἐπράχθη, ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον τῆς τε ἐς τὰς γυναῖκας κατοικτίσεως καὶ τῆς ἐς τὸν ἐταῖρον πίστεως καὶ τιμῆς· εἴτε πιθανὸς δοκεῖ τοῖς συγγράψασιν Ἀλέξανδρος ὡς καὶ ταῦτα ἂν πράξας καὶ εἰπών, καὶ ἐπὶ τῷδε ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον.

ΣΧΟΛΙΑ ΓΛΩΣΣΙΚΑ

3	ἧ... ἐπανῆκεν	ὅταν... επέστρεψε
	παρέρχομαι	εισέρχομαι
	αὐτῷ ἐξηρημένη ἦν	του εἶχε δοθεῖ ὡς εξαίρετο δῶρο
	οἰμωγῇ	θρήνος

4	πυθέσθαι... ἐξαγγεῖλαι	ενν. λέγουσι
	πυθέσθαι (πυνθάνομαι)	ὅτι ζήτησε να μάθει
	αἴτινες... καὶ ἀνθ' ὅτου... παρασκηνοῦσι	πλάγιες ερωτ. από το πυθέσθαι
	παρασκηνώ (-όω)	κατασκηνώνω κοντά, είμαι κοντά
	ἀνθ' ὅτου	για ποιο λόγο
	καί τινα ἐξαγγεῖλαι	και ὅτι κάποιος είπε
	κάνδυσ (ὁ)	μανδύας, χιτώνας
	ὡς ἐπὶ τεθνεῶτι (ἀποθνήσκω)	με την ιδέαn ὅτι σκοτώθηκε
	ἀνοιμώζω	θρηνώ με δυνατές φωνές
5	ἐντειλάμενον	με την εντολή να

	(έντέλλομαι) φράσαι	ππει
	έντέλλομαι	διατάζω
	τήν θεραπείαν τήν βασιλικήν	τη βασιλική ακολουθία
	ξυγχωρῶ (-έω)	παραχωρῶ
	τὸν ἄλλον κόσμον	τις άλλες βασιλικές τιμές
	ἐπεὶ οὐδὲ... τὸν πόλεμον	γιατί δεν τον πολέμησε από έχθρα
	διαπεπολεμηῆσ θαι ἐννόμως	ο πόλεμος έχει διεξαχθεί νόμιμα
6	λόγος ἔχει(απρόσ.)	λέγεται
	τῇ ὑστεραία	την επόμενη ημέρα
	εἴσω (επίρρ.)	μέσα
	ἀμφιγνοήσα- σαν	αμφιβάλλοντας/ μη γνωρίζοντας

	(ἀμφιγνοῶ,- έω)	
	αὐτοῖν (δυϊκ. αρ.)	από αυτούς τους δύο
	έστάλθαι (στέλλομαι, βλ. στολή) γὰρ ἄμφω τῷ αὐτῷ κόσμῳ	γιατί είχαν φορέσει και οι δύο τα ίδια ρούχα
	Μείζων	Ψηλότερος
7	καταιδοῦμαι (-έομαι)	Καταντροπιάζο- μαι
	διαμαρτία	σφάλμα
	φάναι (φημι)	είπε
	ἁμαρτάνω	σφάλλω
8	πάντη(επίρρ.)	εντελώς
	ἄπιστος	αναξιόπιστος
	κατοίκτισις, ἡ	οἶκος
	πίστις, ἡ	εμπιστοσύνη
	εἶτε πιθανὸς... καὶ εἰπὼν	κι αν σ' αυτούς που έγγραψαν

		την ιστορία (του Αλεξάνδρου) φαίνεται πιστευτό ότι ο Αλέξανδρος θα μπορούσε να κάνει και να πει αυτά
	καὶ ἐπὶ τῷδε	και γι' αυτό ακόμα

**κόσμον
κοσμῷ, κόσμημα
κόσμιος, κοσμιότητα
κοσμικός, εγκόσμιος
διάκοσμος, διακόσμηση,
διακοσμητικός
κοσμοπολίτης
κοσμοθεωρία
κοσμοναύτης**

πιθανός (=πειστικός, αξιόπιστος),
< πείθω < πειθ-, πιθ-, ποιθ-
πείθω, πειθώ, πειστήριο, απείθεια,
απειθής, ευπείθεια, ευπειθής
πειθαρχώ, πειθαρχία, πειθαρχείο,
απείθαρχος
πειθαναγκάζω, πειθαναγκασμός,
πειθαναγκαστικός
παραπείθω, παραπειστικός
πιστεύω, πίστη, απιστία,
πιστευτός
άπιστος, δύσπιστος, εύπιστος
πιθανός, πιθανόν, πιθανότητα
πεποίθηση, αυτοπεποίθηση

ΣΧΟΛΙΑ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ – ΠΡΑΓΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ

3 Δαρείου· ο Δαρείος αυτός, ο
επονομαζόμενος Κοδομανός, πή-
ρε τον θρόνο με τη βοήθεια του
ευνούχου Βαγόα, που σκότωσε

τον κανονικό κληρονόμο του θρόνου Αρταξέρξη τον Ώχο. Κατά τη φυγή του μετά τη μάχη της Ισσοῦ και την ήττα στα Γαυγάμηλα περιπλανήθηκε σε διάφορα σημεία της χώρας και τελικά σκοτώθηκε από τον Βήσσο, σατράπη της Βακτρίας. Για την πράξη του αυτή ο Βήσσος τιμωρήθηκε σκληρά από τον Αλέξανδρο (βλ. και περίληψη Β, 13 - Ε 18, 3)

4 **κάνδυν'** ο κάνδυσ ήταν περσικός χιτώνας χειριδωτός (με μανίκια).

5 **Λεοννάτον'** μετά τον θάνατο του Αλεξάνδρου συνηγεμόνευσε στη Μακεδονία με τον Περδίκκα.

6 **ξύν Ἡφαιστίωνι'** ο Ηφαιστίων ήταν στενός φίλος του Αλεξάν-

δρου. Όταν πέθανε κατά τη διάρκεια της εκστρατείας, ο Αλέξανδρος τον έθαψε με μεγαλοπρέπεια στη Βαβυλώνα.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 1. Πώς κρίνετε τη συμπεριφορά του Αλεξάνδρου προς την οικογένεια του Δαρείου;**
- 2. Όταν ο Δαρείος πληροφορήθηκε την αιχμαλωσία των μελών της οικογενείας του, έστειλε επιστολή στον Αλέξανδρο ζητώντας την απελευθέρωσή τους, ισχυριζόμενος ότι αυτός αμύνεται, ενώ ο Αλέξανδρος είναι εισβολέας και συνεχιστής της κατακτητικής πολιτικής του πατέρα του (B 14, 1-2). Νομίζετε ότι αυτός ο ισχυρισμός είναι σωστός; Τι καθιστά νόμιμο τον πόλεμο του Αλεξάνδρου στην Ασία;**

3. Να βρείτε τις λέξεις με τις οποίες επιτυγχάνεται παραστατικότητα στη σκηνή του λάθους της βασίλισσας και να σχολιάσετε την αντίδραση του Αλεξάνδρου στο λάθος αυτό.

4. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο της λέξης που βρίσκεται σε παρένθεση:

Άλέξανδρος πέμπει

(τίς, αόρ. αντων.) τῶν.....

(ἐταῖρος) εἰπεῖν ταῖς.....

(γυνή) ὅτι ἐπιμελήσεται τῆς

. (μήτηρ) καὶ τῆς

..... (γυνή) τοῦ

..... (βασιλεὺς) καὶ τῶν

..... (παῖς).

5. Να βρείτε τις αντωνυμίες των § 3-4, να τις χαρακτηρίσετε και να τις γράψετε στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού.

6. Να βρείτε τους εμπρόθετους προσδιορισμούς της § 5 και να προσδιορίσετε την επιρρηματική τους σχέση (τόπου, χρόνου κτλ.).

7. Να βρείτε και να χαρακτηρίσετε τους ονοματικούς ομοιόπτωτους και ετερόπτωτους προσδιορισμούς των § 4-5.

8. Να συμπληρώσετε τα κενά με μια από τις λέξεις που βρίσκονται σε παρένθεση:

α) Ἀλέξανδρος

(συναγαγών, προαγαγών,

ἀπαγαγών) τοὺς ἵππεάς ἔχώρει

ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

β) Ἀρριανός

(προσέγραψε, διέγραψε,
ἀνέγραψε) ταῦτα ὡς πάντη
ἀληθῆ.

γ) Ἐφαιστίων ὄρων τὴν μητέρα
τοῦ Δαρείου

(παρελθοῦσαν, διελθοῦσαν,
προσελθοῦσαν) αὐτῷ καὶ προ-
σκυνήσασαν, ὀπίσω ὑπεχώ-
ρησεν.

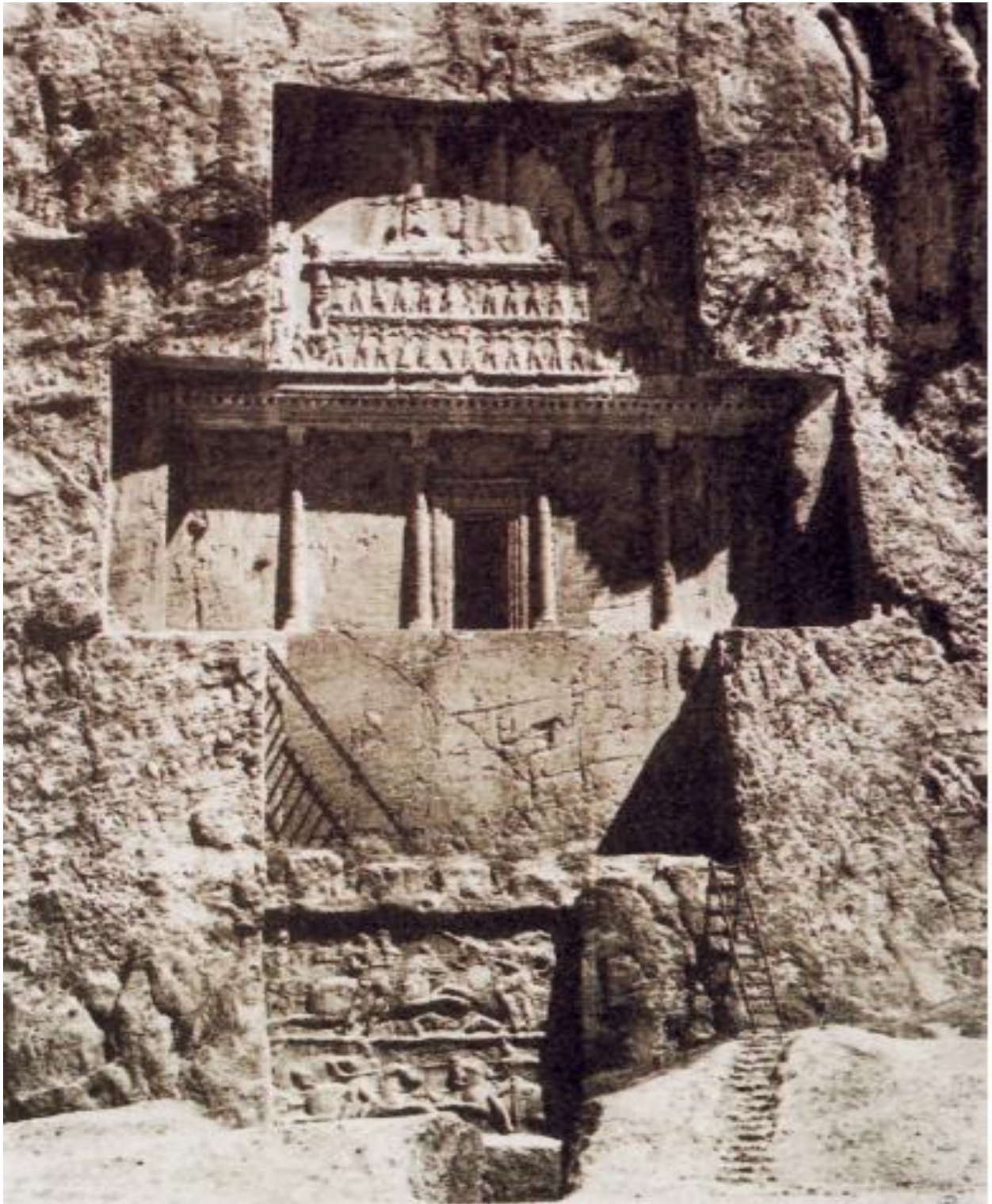
δ) Ἀλέξανδρος ἐπολέμει ἐν Ἀσία
..... (ἐκνόμως,
ἐννόμως, ἀνόμως).

ε) Ἐπεὶ φάος (= φως) οὐκ
ἦν (ἔδοξεν,

**ἤρεσεν, χαλεπόν ἦν) αὐτῷ
παύσασθαι μαχομένῳ.**

Ερείπια ανακτόρου της Περσεπόλεως. Τέλη του 6ου αιώνα π.Χ.

**Ο τάφος του Δαρείου Α', στο Νακς -
Ι - Ρουστέμ, κοντά στην Περσέπολη.
Αρχές του 5ου αιώνα π.Χ.**

Λεμβόζευκτη γέφυρα του Κωφήνα.

**ΒΙΒΛ. Β, Κεφ. 13 έως ΒΙΒΛ. Ε,
Κεφ. 18, 3
Περίληψη**

Προχωρώντας ο Αλέξανδρος κυριεύει τις πόλεις της Φοινίκης, την Αίγυπτο (όπου κτίζει την Αλεξάνδρεια και επισκέπτεται τον ναό του Άμμωνα - Δία στην έρημο Σίβα) και απορρίπτει την πρόταση του «μεγάλου βασιλιά» Δαρείου να παντρευτεί την κόρη του και να μοιράσουν τη διοίκηση του βασιλείου. Το 331 π.Χ. στρέφεται προς Ανατολάς, νικά τον Δαρείο τελεσίδικα στα Γαυγάμηλα και κυριεύει τις μεγάλες πόλεις του Περσικού βασιλείου Βαβυλώνα, Σούσα, Περσέπολη. Κατάδιώκει τον σατράπη Βήσσο -ο οποίος συνέλαβε και τραυμάτισε θανάσιμα τον Δαρείο- τον συλλαμ-

**βάνει και τον τιμωρεί παραδειγμα-
τικά.**

**Συνεχίζοντας την πορεία προς Α-
νατολάς, καταλαμβάνει την Σογδια-
νή και διασχίζει τον Ινδικό Καύκα-
σο, φθάνει τέλος στον Ινδό ποταμό,
που τον περνά με γέφυρα αποτε-
λούμενη προφανώς από πλοία.
Στον Υδάσπη, παραπόταμο του
Ινδού, πληροφορείται ότι στην απέ-
ναντι όχθη, στο στενότερο πέρασμα
του ποταμού, τον περιμένει ο Ινδός
βασιλιάς Πώρος, ο αξιολογότερος
ηγεμόνας της περιοχής, για να τον
αντιμετωπίσει.**

**Ο Αλέξανδρος με τεχνάσματα πα-
ραπλανά τον Πώρο, διαβαίνει τον
Υδάσπη σε βορειότερο σημείο, με
μερικές μονάδες ιππέων και πε-
ζεταίρων, ενώ ο Κρατερός και ο Με-
λέαγρος με τον υπόλοιπο στρατό
περνούν το ποτάμι νοτιότερα και**

πλαγιοκοπούν τον Πώρο, που ανθίσταται ηρωικά.

Χρυσή πλάκα θεμελιώσεως από την Περσέπολη. Σφηνοειδής γραφή: παλαιά περσικά (10 πρώτες γραμμές), βαβυλωνιακή (7 γραμμές στο κέντρο), ελαμιτική (8 τελευταίες

**γραμμές). Τέλη του 6ου αιώνα π.Χ.
Τεχεράνη, Αρχαιολογικό Μουσείο.**

Η κατάκτηση της Περσίας. Φυγή και καταδίωξη του Δαρείου.

	Πορεία Αλεξάνδρου
	Πορεία Δαρείου

1	Γαυγάμηλα
2	Άρβηλα
3	Ωπίδα
4	Βαβυλώνα
5	Σούσα
6	Περσέπολη
7	Παρσαγάδες
8	Εκβάτανα
9	Αλεξάνδρεια Αρεία
10	Αλεξάνδρεια Αραχώσια

Αλέξανδρος και Πώρος

ΚΕΙΜΕΝΟ: Κεφ. 18, 4-6

[4]	Πώρος δὲ μεγάλα ἔργα ἐν τῇ μάχῃ ἀποδειξάμενος μὴ ὅτι στρατηγοῦ, ἀλλὰ καὶ στρατιώτου γενναίου, ὡς τῶν τε ἵππέων τὸν φόνον κατεῖδε καὶ τῶν ἐλεφάντων τοὺς μὲν αὐτοῦ πεπτωκότας, τοὺς δὲ ἐρήμους τῶν ἡγεμόνων λυπηροὺς πλανωμένους, τῶν δὲ πεζῶν αὐτῶ οἱ πλείους ἀπολώλεσαν, οὐχ ἥπερ Δαρεῖος ὁ μέγας βασιλεὺς ἐξάρχων τοῖς ἀμφ' αὐτὸν τῆς φυγῆς ἀπεχώρει,
[5]	ἀλλὰ ἔστε γὰρ ὑπέμενέ τι τῶν Ἰνδῶν ἐν τῇ μάχῃ ξυνεστηκός, ἐς τοσόνδε ἀγωνισάμενος, τετρωμένος δὲ τὸν δεξιὸν ὦμον, ὃν δὴ γυμνὸν μόνον ἔχων ἐν τῇ

	<p>μάχη ἀνεστρέφετο (ἀπὸ γὰρ τοῦ ἄλλου σώματος ἦρκει αὐτῷ τὰ βέλη ὁ θώραξ, περιττὸς ὢν κατὰ τε τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ἀρμονίαν, ὡς ὕστερον καταμαθεῖν θεωμένοις ἦν), τότε δὴ καὶ αὐτὸς ἀπεχώρει ἐπιστρέψας τὸν ἐλέφαντα.</p>
[6]	<p>Καὶ Ἀλέξανδρος μέγαν τε αὐτὸν καὶ γενναῖον ἄνδρα ἰδὼν ἐν τῇ μάχῃ σῶσαι ἐπεθύμησε.</p>

ΣΧΟΛΙΑ ΓΛΩΣΣΙΚΑ

4	μεγάλα ἔργα	ανδραγαθήματα, ηρωικές πράξεις
	ἀποδείκνυμαι	παρουσιάζω, επιδεικνύω
	μὴ ὅτι	ὄχι μόνο
	τούς δὲ (ἐλέφαντας) ἐρήμους τῶν	καὶ ἄλλους (ελέφαντες) χωρὶς τους

	ἡγεμόνων	αναβάτες (= πολεμιστές)
	λυπηρὸς	αξιοθρήνητος
	ἀπολώλεσαν (υπερ.του ἀπόλλυμαι)	εἶχαν χαθεί, εἶχαν εξοντωθεί
	οὐχ ἤπερ... ἀπεχώρει	δεν αποχωρούσε, ὅπως ακριβῶς ο Δαρείος που έδωσε πρώτος το παράδειγμα φυγῆς των γύρω του
5	ἔστε γὰρ ὑπέμενέ τι...	ὅσο χρόνο ἔμενε ἔστω και ένα μέρος των Ἰνδῶν συντεταγμένο στο πεδίο της μάχης
	ἕς τοσόνδε (χρόνον)	μέχρι τότε

	γυμνὸν	ακάλυπτο
	ἐν τῇ μάχῃ ἀνεστρέφετο	συνέχιζε να παίρνει μέρος στη μάχη
	ἦρκει... ὁ θώραξ	τον προστάτευε από τα βέλη ο θώρακας
	περιττὸς (ὁ θώραξ)	εξαιρετικός, στερεός
	ἄρμονία	κατασκευή, εφαρμογή
	ὡς ὕστερον καταμαθεῖν θεωμένοις ἦν	ὅπως μπορούσαν αργότερα να το αντιληφθoύν ὅσοι τον (θώρακα) παρατηρούσαν
	ἐπιστρέψας τὸν ἐλέφαντα	αφού ἔστρεψε προς τα πίσω τον ἐλέφαντα

ἀπολώλεσαν < ἀπόλλυμι < ἀπό + ὄλλυμι

ὀλετήρ, -ῆρος, ὀ (= ο εξολοθρευτής)

ὀλεθρος, ολέθριος

απώλεια πανώλης, πανωλεθρία

εξώλης και προώλης (= χαμένο

κορμί, του σκοινιού και του

παλουκιού)

πίπτω < πί-πτ-ω

πότμος (= μοίρα), ποταμός

εὐπετῶς (= εύκολα), περιπέτεια

πτῶση, επίπτωση, περίπτωση,

μετάπτωση, κατάπτωση,

σύμπτωση, έκπτωση

πτῶμα, παράπτωμα, σύμπτωμα

προπέτης (= αυθάδης), προπέτεια,

υψιπετής

αμετάπτωτος, αδιάπτωτος

ΣΧΟΛΙΑ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ – ΠΡΑΓΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ

**4 Πῶρος μεγάλα ἔργα...
στρατηγοῦ ἄλλὰ καὶ στρατιώτου
γενναίου· ο Ἰνδός βασιλιάς Πῶ-
ρος απέδειξε το γενναίο του
φρόνημα ἀπὸ τη στιγμή που
ἀπέρριψε την πρόταση του Αλέ-
ξανδρου για συνάντηση στα
Τάξιλα, λέγοντάς του ὅτι θα τον
συναντήσῃ, ἀλλὰ με τα ὅπλα
στον Ὑδάσπη. Κατὰ την ὥρα της
μάχης ο Πῶρος -σε ἀντίθεση με
τον Δαρεῖο που τράπηκε σε φυγή
στην Ἰσσό, εγκαταλείποντας
πρῶτος το πεδίο της μάχης-
επέδειξε μοναδική γενναιότητα.**

**τῶν ἑλεφάντων τοὺς μὲν...
πεπτωκότας· ο Πῶρος παρέταξε**

	περίπου 200 ελέφαντες. Οι Μακεδόνες χρησιμοποίησαν τους ελέφαντες που είχε παραχωρήσει σ' αυτούς ο σύμμαχός τους Ταξίλης.
	ἑξάρχων · είναι ο επικεφαλής του χορού του διθυράμβου και μετέπειτα της τραγωδίας.
5	τὸν δεξιὸν ὤμον... γυμνόν · το δεξιό τμήμα του σώματος παρέμενε ακάλυπτο, για να μπορεί να μάχεται ο πολεμιστής. Ήταν επομένως το αδύνατο σημείο.
6	Ἀλέξανδρος... σῶσαι ἔπεθύμησε · το ήθος και η ανδρεία του Πύρου συγκινούν ακόμη και τον εχθρό του Αλέξανδρο, που έμπρακτα αποδεικνύει το ενδιαφέρον του να

σώσει τον αντίπαλο. Η αναγνώριση της ανδρείας του αντιπάλου από τον εχθρό θυμίζει τη στάση του Ιμπραήμ στο Μανιάκι (20-5-1825), όταν εκδηλώνει τον θαυμασμό του για τον νεκρό Παπαφλέσσα.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Ποιές πτυχές του χαρακτήρα του Πώρου τονίζει ο Αρριανός εδώ; Τι επιδιώκει με την αντιπαράθεσή του με τον Δαρείο;
2. Τι πετυχαίνει ο συγγραφέας με τη χρήση του μακροπερίοδου λόγου στις παραγρ. 4-5;
3. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι δευτερεύουσες προτάσεις των παραγρ. 4-5 (είδος, εισαγωγή, εκφορά, θέση).

4. Να βρείτε τους ρηματικούς τύπους του κεφ. αυτού που βρίσκονται σε αόριστο β' και να γράψετε το ίδιο πρόσωπο στον ενεστώτα και μέλλοντα της ίδιας φωνής, στην ευκτική.

5. μεγάλα, λυπηρούς, ὕστερον, γενναίου: να γραφούν τα παραθετικά τους, στην ίδια πτώση και στο ίδιο γένος και αριθμό στον οποίο βρίσκονται.

6. α. γενναίου:

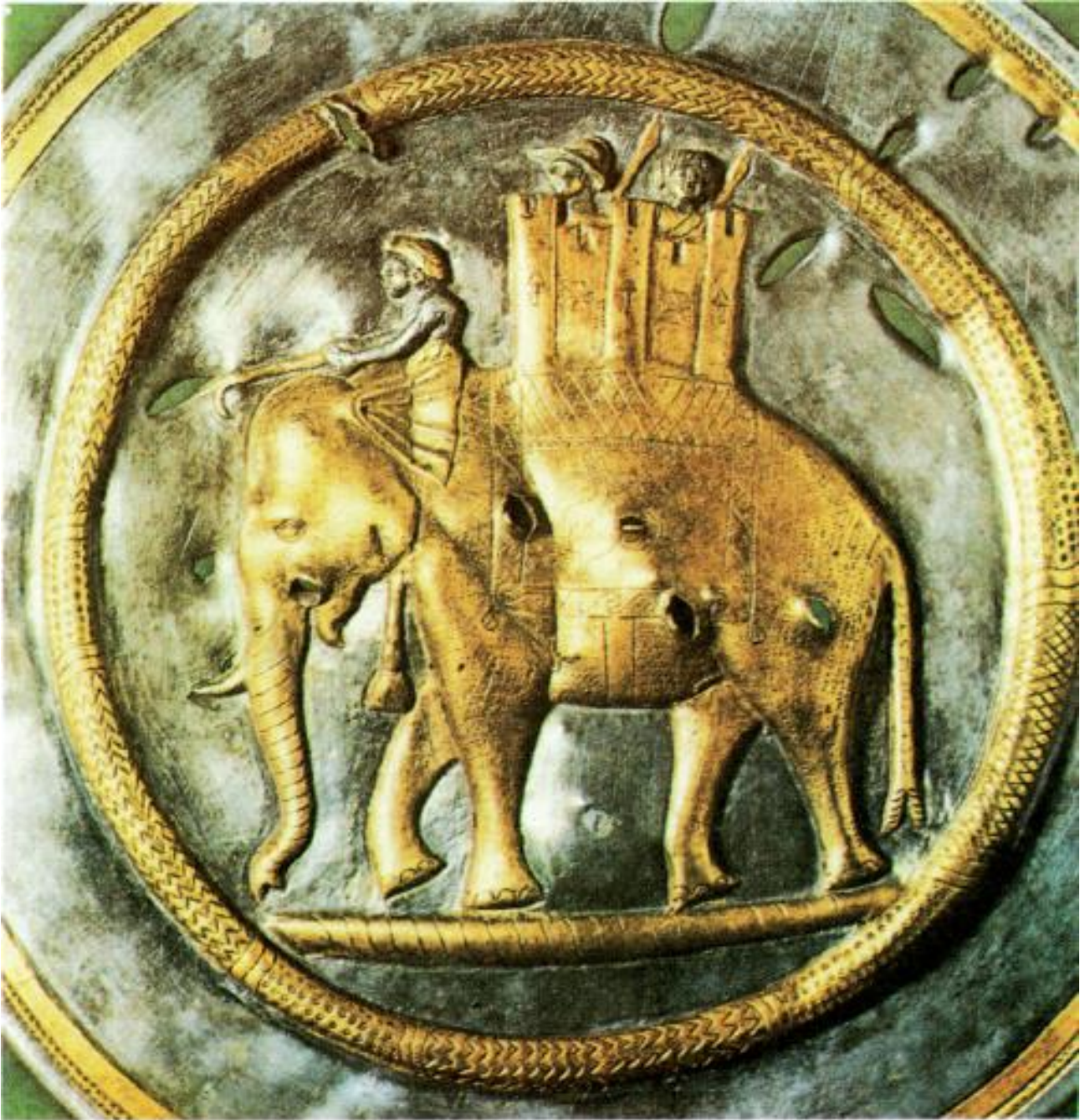
7. Ποια η ρίζα της λέξης αυτής; Ποια παράγωγά της ή σύνθετά της στα ν.ε. γνωρίζετε;

β. ξυνεστηκός < συνίσταμαι. Ποια παράγωγά τους γνωρίζετε (στα α.ε. ή στα ν.ε.)

8. Ας φανταστούμε τον Πώρο να απολογείται για την παράδοσή του

μιλώντας σε α΄ πρόσωπο·
συμπληρώστε κατάλληλα τα κενά:

«ὡς τῶν τε ἰππέων τὸν
φόνον καὶ τῶν ελε-
φάντων τοὺς μὲν αὐτοῦ πεπτω-
κότας, τοὺς δὲ ἐρήμους τῶν ἡγε-
μόνων λυπηροὺς πλανωμένους, τῶν
δὲ πεζῶνοὶ πλείους
ἀπολώλεσαν <....> τότε δὴ καὶ
..... ἐπιστρέψας τὸν
ἐλέφαντα..... .

Παράσταση πολεμικού ελέφαντα.
Ανάγλυφο σε μέταλλο.
Αγία Πετρούπολη, Μουσείο Ερμιτάζ.

Κεφ. 18 6-8 Περίληψη

Ο Αλέξανδρος στέλνει στον Πώρο αρχικά τον Ινδό σύμμαχό του Ταξίλη και μετά τον παλιό του φίλο Μερρόη, για να τον πείσει να παραδοθεί. Και ο Πώρος, αφού τον άκουσε και επειδή πιεζόταν από τη δίψα, δέχεται να συναντήσει ως ηττημένος τον Αλέξανδρο.

ΚΕΙΜΕΝΟ, Κεφ. 19, 1-3

[1] Καὶ ὁ μὲν ἦγετο· Ἀλέξανδρος δὲ ὡς προσάγοντα ἐπύθετο, προσιπτεύσας πρὸ τῆς τάξεως ξὺν ὀλίγοις τῶν ἐταίρων ἅπαντᾶ τῷ Πώρῳ· καὶ ἐπιστήσας τὸν ἵππον τό τε μέγεθος ἐθαύμαζεν, ὑπὲρ πέντε πήχεις μάλιστα ξυμβαῖνον, καὶ τὸ κάλλος τοῦ

	<p>Πώρου καὶ ὅτι οὐ δεδουλωμένος τῇ γνώμῃ ἐφαίνετο, ἀλλ' ὥσπερ <ἄν> ἀνὴρ ἀγαθὸς ἀνδρὶ καλῶς ἠγωνισμένος.</p>
[2]	<p>Ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος πρῶτος προσειπὼν αὐτὸν λέγειν ἐκέλευσεν ὅτι οἱ γενέσθαι ἐθέλοι. Πῶρον δὲ ἀποκρίνασθαι λόγος ὅτι· βασιλικῶς μοι χρῆσαι, ὦ Ἀλέξανδρε. Καὶ Ἀλέξανδρος ἤσθεις τῷ λόγῳ, τοῦτο μὲν ἔσται σοι, ἔφη, ὦ Πῶρε, ἐμοῦ ἕνεκα· σὺ δὲ σαυτοῦ ἕνεκα ὅτι σοὶ φίλον ἀξίου. Ὁ δὲ πάντα ἔφη ἐν τούτῳ ἐνεῖναι.</p>
[3]	<p>Καὶ Ἀλέξανδρος τούτῳ ἔτι μᾶλλον τῷ λόγῳ ἤσθεις τήν τε ἀρχὴν τῷ Πώρῳ τῶν τε αὐτῶν Ἰνδῶν ἔδωκεν καὶ ἄλλην ἔτι χώραν πρὸς τῇ πάλαι οὔσῃ πλείονα τῆς πρόσθεν προσέθηκεν· καὶ οὕτως αὐτός τε</p>

βασιλικῶς κεχρημένος ἦν ἀνδρὶ
ἀγαθῷ καὶ ἐκείνῳ ἐκ τούτου ἐς
ἅπαντα πιστῷ ἐχρήσατο.

ΣΧΟΛΙΑ ΓΛΩΣΣΙΚΑ

1	ἄγομαι	οδηγούμαι
	προσάγω	πλησιάζω
	Τάξις	παράταξη
	ἀπαντῶ (-άω) τινι	συναντῶ
	ὑπέρ... ξυμβαῖνον	το οποίο συνέβαινε να είναι μεγα- λύτερο από πέντε περίπου πήχεις
	δουλοῦμαι τῇ γνώμη	έχω ταπει- νωμένο

		φρόνημα
	ἀλλ' ὥσπερ... προσέλθοι	αλλά (προσήλθε) ὅπως θα προσερχόταν ένας γενναίος άνθρωπος σε ένα γενναίο άνδρα
	ἀγωνίζομαι	πολεμῶ
2	ἐνθα δὴ	τότε λοιπόν
	προσειπὼν (προσαγορεύω)	αφού τον προσφώνησε
	ἐκέλευσεν	παρακίνησε
	οἱ (= ἑαυτῶ) γενέσθαι	να του συμβεῖ
	ὅτι... χρῆσαι	ευθύς λόγος αντί πλαγίου
	χρῆσαι (προστ. αορ.	να μου φερθεῖς

	του χρήομαι- ῶμαι)	
	ἤσθεις (μτχ. αορ. του ἥδομαι)	επειδή ευχαριστήθηκε
	ἐμοῦ ἕνεκα, σαυτοῦ ἕνεκα	εκ μέρους μου, εκ μέρους σου
	Φίλος	αγαπητός, αρεστός
	ἀξίου (προστ. ενεστ.του ἀξιόω-ῶ)	ζήτη
	ἐν τούτῳ	δηλ. βασιλικῶς
	ἐνεῖναι (ἐνειμι)	ὅτι περιέχονται
3	βασιλικῶς κεχρημένος ἦν	τον μετα- χειρίστηκε με τρόπο βασιλικό
	ἐκείνῳ πιστῶ ἐχρήσατο	τον είχε ἐμπιστο

		φίλο
	ἐκ τούτου	ενν. τοῦ χρόνου
	ἐς ἅπαντα	ενν. τὰ πράγματα ἢ τὸν χρόνον

ἀντί, ἀντίος
εναντίος, εναντίον
απαντώ, απάντηση, ανταπάντηση
συναντώ, συνάντηση, συναπάντημα
προὔπαντώ, προὔπάντηση,
απαντή (= σημείο προὔπάντησης)
αντίκρυ, αντικρίζω

κρίνω
εγκρίνω, συγκρίνω, διακρίνω,
επικρίνω, προκρίνω
συγκεκριμένος, διακεκριμένος
κρίση, σύγκριση, διάκριση, επίκριση,
πρόκριση

κρίμα, προκριματικός
κριτής, ανακριτής, υποκριτής,
κριτήριο
έγκριτος, πρόκριτος, αδιάκριτος

ΣΧΟΛΙΑ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ – ΠΡΑΓΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ

1	τὸ μέγεθος ἐθαύμαζεν· κατά τον Αρριανό το ὕψος του Πώρου ἦταν πάνω από πέντε πήχεις (1 πήχυς = 0,46 μ.), ενώ κατά τον Πλούταρχο (Αλέξ. 60) ἦταν τέσσερις πήχεις και μία σπιθαμή. Ο Αλέξανδρος θαύμασε ὄχι μόνο το παράστημα του Πώρου, αλλά και την αξιοπρέπειά του.
2	Ἄλέξανδρος πρῶτος προσειπὼν· αξιοπρόσεκτη ἡ πρωτοβουλία του νικητῆ Αλεξάνδρου προς τον

νικημένο αντίπαλο. Τον υποδέχεται ως φίλο και όχι ως εχθρό. Τους μεγάλους ηγέτες διακρίνει το ήθος και η μεγαλοψυχία προς του άλλους, και προπάντων προς τους αντιπάλους τους.

βασιλικῶς χρῆσαι· η συμπεριφορά του Αλεξάνδρου προς τον Πύρο οφειλόταν στον θαυμασμό του για τη γενναιότητά του.

ἐμοῦ ἔνεκα, σαυτοῦ ἔνεκα· ο Αλέξανδρος σπεύδει να βεβαιώσει τον Πύρο ότι και μόνος του είχε αποφασίσει να τον μεταχειριστεί «βασιλικῶς». Αυτό του υπαγορεύει το ήθος του. Και τον ενθαρρύνει να ζητήσει κάτι άλλο που θα ήθελε ακόμη.

πάντα ἐν τούτῳ ἐνεῖναι· ο Πώρος ζητεῖ ἀπὸ τοῦ Ἀλέξανδρου να σεβαστεῖ τὸν ἀντίπαλό του ὄχι μόνο ὡς αἰχμάλωτο πολέμου, ἀλλὰ καὶ ὡς ἡγεμόνα, ὅπως ἐπιβάλλει τὸ δίκαιο. Ἀνάλογη ὑπήρξε καὶ ἡ συμπεριφορὰ τοῦ Ἀγησιλάου πρὸς τοὺς ἀντιπάλους του. «Καὶ πολλάκις μὲν προηγόρευε τοῖς στρατιώταις τοὺς ἀλισκομένους μὴ ὡς ἀδίκους τιμωρεῖσθαι, ἀλλ' ὡς ἀνθρώπους ὄντας φυλάττειν». (Ξεν. Ἄγησ. Ι, 21).

3 τὴν ἀρχὴν τῷ Πώρῳ... ἔδωκε· ἐμπρακτὴ ἀναγνώριση τῆς ἀξίας τοῦ Πώρου ἀπὸ τοῦ Ἀλέξανδρου, ἀλλὰ καὶ σωστὴ τακτικὴ ἐνέργεια γιὰτί, ἀν κέρδιζε τὴ φιλία καὶ τὴ συμμαχία ἐνὸς γενναίου ἀντιπάλου καὶ ἰσχυροῦ

βασιλιά στην περιοχή εκείνη, θα εξασφάλιζε αποτελεσματικότερη επικοινωνία με τα μετόπισθεν και θα είχε τη βοήθειά του για παραπέρα διείσδυση στην Ινδία.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 1. Ποιές ηγετικές αρετές προβάλλονται στο παραπάνω απόσπασμα (στο πρόσωπο του κάθενός από τους δύο ηγεμόνες); Να σημειώσετε τις σχετικές εκφράσεις.**
- 2. Να αξιολογήσετε τη στάση των δύο ηγεμόνων.**
- 3. συμβαίνω: Να σχηματίσετε προτάσεις στη ν.ε., χρησιμοποιώντας τα παράγωγα του**

ρήματος: σύμβαση, συμβατός, συμβατικός, ασύμβατος.

4. Να προσδιορίσετε τη σημασία του πρώτου συνθετικού στα ρήματα προσάγω, προσιππεύω. Να βρείτε τρία σύνθετα ρήματα της ν.ε. με το ίδιο πρώτο συνθετικό και την ίδια σημασία, και να σχηματίσετε μια πρόταση με το καθένα.

5. Ποιές δοτικές του κεφ. 19 έχουν θέση αντικειμένου και σε ποιο ρήμα;

6. Να ξαναγράψετε την παραγρ. 1 τοποθετώντας τα ρήματα των προτάσεων α) σε ενεστώτα και β) σε παρακείμενο.

7. Ένθα δή... ήξιου: Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις δευτερεύουσες προτάσεις της παραγράφου 2.

8. Ποιά ρήματα του κειμένου είναι συνηρημένα; Να κλιθούν στον

**χρόνο, την έγκλιση και τη φωνή
που βρίσκονται**

**Bernard Picart (1673-1733), Η ήττα τον Πώρου.
Χαλκογραφία με πρότυπο τον ομότιτλο πίνακα του
Charles le Brun. Καίμπριτζ, Μουσείο Fogg.**

**Giorgio de Chirico (1888-1978),
Βουκεφάλας, Μπρούντζος,
(36x15.5x33 εκ.)
Ιδιωτική συλλογή.**

**ΒΙΒΛΙΟ Ε, Κεφ. 19, 4 έως
ΒΙΒΛΙΟ Ζ, Κεφ. 25
Περίληψη**

Μετά την νίκη επί του Πώρου, ο Αλέξανδρος συνεχίζει την πορεία, μέχρι τον Ύφαση, παραπτόταμο του Ινδού, με κατεύθυνση προς Ανατολάς. Εκεί ο στρατός στασιάζει, αρνείται να τον ακολουθήσει, επιθυμώντας την επιστροφή στην πατρίδα. Ο Αλέξανδρος τελικά εγκαταλείπει τα σχέδιά του και απόφασίζει την επιστροφή. Αντιμετωπίζει τους πολεμοχαρείς Μαλλούς νικηφόρα, διαβαίνει την έρημο Γεδρωσία, επισκέπτεται τις παλιές περσικές και μηδικές πρωτεύουσες και φθάνει στη Βαβυλώνα (323 π.Χ.), όπου αρρωσταίνει βαριά· ο στρατός εκφράζει τότε την επιθυμία να τον δει.

**Ο τάφος του Κύρου στις
Πασαργάδες. 6ος αιώνας π.Χ.**

Francesco Fontebasso, Η είσοδος του Αλεξάνδρου στη Βαβυλώνα, 1761-1762. Bourg - en - Bresse, Musée de l' Ain.

**Ο θάνατος του
Αλεξάνδρου**

ΚΕΙΜΕΝΟ, Κεφ. 26, 1-3

[1] Οὕτως ἐν ταῖς ἑφημερίσι ταῖς βασιλείοις ἀναγράφεται, καὶ ἐπὶ τούτοις ὅτι οἱ στρατιῶται ἐπόθησαν ἰδεῖν αὐτόν, οἱ μὲν, ὡς ζῶντα ἔτι ἴδοιεν, οἱ δέ, ὅτι τεθνηκέναι ἤδη ἐξηγγέλλετο, ἐπικρύπτεσθαι δὲ αὐτοῦ ἐτόπαζον πρὸς τῶν σωματοφυλάκων τὸν θάνατον, ὡς ἔγωγε δοκῶ· τοὺς πολλοὺς <δὲ> ὑπὸ πένθους καὶ πόθου τοῦ βασιλέως βιάσασθαι ἰδεῖν Ἀλέξανδρον. Τὸν δὲ ἄφωνον μὲν εἶναι λέγουσι παραπρορευομένης τῆς στρατιᾶς, δε-

	<p>ξιοῦσθαι δὲ ὡς ἑκάστους τὴν τε κεφαλὴν ἐπαίροντα μόγις καὶ τοῖν ὀφθαλμοῖν ἐπισημαίνοντα.</p>
[2]	<p>Λέγουσι δὲ αἱ ἐφημερίδες αἱ βασιλῆες ἐν τοῦ Σαράπιδος τῷ ἱερῷ Πείθωνά τε ἐγκοιμηθέντα καὶ Ἄτταλον καὶ Δημοφῶντα καὶ Πευκέσταν, πρὸς δὲ Κλεομένην τε καὶ Μενίδαν καὶ Σέλευκον, ἐπερωτᾶν τὸν θεὸν εἰ λῶν καὶ ἄμεινον Ἀλεξάνδρω εἰς τὸ ἱερόν τοῦ θεοῦ κομισθέντα καὶ ἰκετεύσαντα θεραπεύεσθαι πρὸς τοῦ θεοῦ· καὶ γενέσθαι φήμην τινὰ ἐκ τοῦ θεοῦ μὴ κομίζεσθαι εἰς τὸ ἱερόν, ἀλλ' αὐτοῦ μένοντι ἔσεσθαι ἄμεινον.</p>
[3]	<p>Ταῦτά τε ἀπαγγεῖλαι τοὺς ἐταίρους καὶ Ἀλέξανδρον οὐ πολὺ ὕστερον ἀποθανεῖν, ὡς τοῦτο ἄρα ἤδη ὄν τὸ ἄμεινον.</p>

Οὐ πόρρω δὲ τούτων οὔτε Ἀριστοβούλῳ οὔτε Πτολεμαίῳ ἀναγέγραπται. Οἱ δὲ καὶ τάδε ἀνέγραψαν, ἐρέσθαι μὲν τοὺς ἑταίρους αὐτὸν ὅτῳ τὴν βασιλείαν ἀπολείπει, τὸν δὲ ὑποκρίνασθαι ὅτι τῷ κρατίστῳ· οἱ δέ, προσθεῖναι πρὸς τούτῳ τῷ λόγῳ ὅτι μέγαν ἐπιτάφιον ἀγῶνα ὁρᾷ ἐφ' αὐτῷ ἐσόμενον.

ΣΧΟΛΙΑ ΓΛΩΣΣΙΚΑ

1	ἐπὶ τούτοις (=πρὸς τούτοις)	επὶ πλέον
	ὅτι ἐξηγγέλλετο (απρόσ.)	γιατί κυκλοφορούσε η φήμη
	ἐπικρύπτεσθαι... σωματοφυλάκων	η σειρά των λέξεων: ἐτό- παζον ἐπικρύ-

		πτεσθαι τὸν θάνατον αὐτοῦ πρὸς τῶν σω- ματοφυλάκων
	τοπάζω	συμπεραίνω, υποθέτω
	βιάζομαι (τὴν εἴσοδον)	παραβιάζω την εἴσοδο
	παραπορεύομαι	περνῶ δίπλα, μπροστά
	δεξιούμαι (-όομαι)	χαιρετώ
	ὡς ἑκάστους	τον καθένα
	ἐπαίρω	σηκώνω
	μόγισ (=μόλις)	με δυσκολία
	τοῖν ὀφθαλμοῖν (δυϊκ. αρ.)	με τα μάτια του
	ἐπισημαίνω	κάνω νεύμα
2	Σάραπισ	θεός της Αιγύπτου, του οποίου ιερό

		υπήρχε και στη Βαβυλώνα
	Πείθων	σωματοφύλακας του Αλεξάνδρου, που αργότερα έγινε ηγεμόνας της Μηδίας
	Ἄτταλος	αρχηγός των Αγριάνων
	Πευκέστας	υπασπιστής του Αλεξάνδρου
	Κλεομένης, Σέλευκος	εταίροι
	Μενίδας	διοικητής ιππέων και μισθοφόρων
	εἰ λῶον καὶ ἄμεινόν (ἐστι)	εάν είναι καλύτερο και προτιμότερο
	θεραπεύεσθαι πρὸς τοῦ θεοῦ	να θεραπευθεί από τον θεό

	ἐκ τοῦ θεοῦ γενέσθαι φήμην	από τον θεό δόθηκε χρησμός
	αὐτοῦ μένοντι (τῷ Ἀλεξάνδρῳ, υποκ.)	εάν μείνει εκεί (ο Αλέξανδρος)
	ἔσεσθαι ἄμεινον (αὐτῷ, δοτ. προσωπ.)	θα είναι καλύτερο (γι' αυτόν, τον Αλέξανδρο)
3	ὡς... ὄν τὸ ἄμεινον	σαν να ήταν αυτό το καλύτερο
	πόρρω	διαφορετικά
	ἐρέσθαι	ἀόρ. β' του ἐρωτῶ (-άω)
	ὅτῳ (= ὥτινι)... ἀπολείπει	σε ποιον... αφήνει (κληροδοτεῖ)
	ὑποκρίνομαι	απαντῶ
	ἐφ' αὐτῷ (= ἐφ' ἑαυτῷ)	γι' αυτόν

**Αργυρό τετράδραχμο του
Πτολεμαίου Α', 310-305 π.Χ.
Εικονίζει, τον Αλέξανδρο με τα
κέρατα του Άμμωνος και κάλυμμα
κεφαλής από δέρμα ελέφαντος.
Παρίσι, Εθνική Βιβλιοθήκη της
Γαλλίας, Gabinet des Médailles.**

**ἄγγελος, εξάγγελος
αγγέλω, παραγγέλλω,
επαγγέλλομαι
αγγελία, εξαγγελία, παραγγελία,
επαγγελία
αγγελιαφόρος/αγγελιοφόρος,
αγγελτήριο
άγγελμα, διάγγελμα, παράγγελμα,
επάγγελμα
επαγγελματίας
Ευαγγέλιον, Ευαγγελιστής,
Ευαγγελισμός**

**δοκέω -ῶ, δοκεῖ μοι
δόκησις, δοκησίσοφος (= αυτός που
έχει την ιδέα ότι είναι σοφός)
αδόκητος, απροσδόκητος
δόγμα, δογματικός
δόκιμος, αδόκιμος, ευδόκιμος
δόξα = α) γνώμη, β) φήμη, δοξασία
δοξάζω, δοξαστικός**

άδοξος, ένδοξος,
επίδοξος, παράδοξος

ΣΧΟΛΙΑ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ – ΠΡΑΓΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ

1. **βασίλειοι έφημερίδες:** ήταν τα ημερολόγια της εκστρατείας. Περιείχαν τα στρατιωτικά, πολιτικά και διπλωματικά γεγονότα της εκστρατείας. Πιθανόν να περιείχαν και πληροφορίες πολιτιστικού περιεχομένου, σχετικές με τα ήθη, έθιμα και λατρείες διάφορων λαών, καθώς και πορίσματα των εξερευνήσεων που είχαν κάνει οι λόγιοι, που είχε πάρει μαζί του ο Αλέξανδρος. Μεγάλο μέρος τους, που έχει διασωθεί, αναφέρεται στις τελευταίες μέρες του βασιλιά. Κατά τον Αθήναιο (Χ.

	434b) τις συνέτασαν ο αρχιγραμματέας του Αλεξάνδρου Ευμένης και ο Διόδοτος.
	ἐπόθησαν ἰδεῖν αὐτόν· τα συναισθήματα των στρατιωτῶν προς τον ἄρρωστο βασιλιά τους είναι ενδεικτικά της αγάπης τους προς αὐτόν.
	ἐπικρύπτεσθαι τὸν θάνατον· οι στρατιῶτες υπέθεταν ὅτι το περιβάλλον του βασιλιά απέκρυπτε τον θάνατό του. Το αυλικό περιβάλλον συχνά κρύβει τον θάνατο του ηγέτη από τον λαό, με συνέπεια να κυκλοφορούν ανεύθυνες διαδόσεις που εξυπηρετοῦν ποικίλους σκοπούς. Ανάλογη ἦταν η απόκρυψη του θανάτου του Κίμωνα στη Σαλαμίνα της Κύπρου, ὅπως και του αυτοκράτορα Κλαυδίου στη Ρώμη το 54 μ.Χ.
	τοὺς πολλοὺς· εννοεῖ μερικοὺς.

	<p>Δεν είναι δυνατό να παρέλασε όλος ο στρατός μπροστά από τον Αλέξανδρο, γιατί θα χρειαζόταν όχι μόνο ώρες αλλά και μέρες ολόκληρες.</p>
2.	<p>ἐγκοιμηθέντα· ήταν συνήθεια να κοιμούνται μέσα στον ναό, για να δουν μαντικό όνειρο.</p>
	<p>λῶον καὶ ἄμεινον· ο χρησμός είναι, όπως συνήθως, ασαφής. Η λ. ἄμεινον αφορά την υγεία ή τη φήμη του Αλεξάνδρου. Ίσως ο χρησμός δηλώνει ότι είναι άσκοπη η μεταφορά του Αλεξάνδρου στον ναό.</p>
	<p>ἵκετεύσαντα θεραπεύεσθαι πρὸς τοῦ θεοῦ· υπήρχε η αντίληψη ότι ο ασθενής μπορούσε να θεραπευθεί με τη θεία επέμβαση. Ανάλογη πίστη υπάρχει και σήμερα.</p>

3.	τῷ κρατίστῳ· δηλώνει τον δυνατότερο, τον ικανότερο. Η αφορμή για τη διαμάχη της διαδοχής είχε ήδη δοθεί. Ανάλογες διαμάχες συμβαίνουν με το τέλος κάθε μεγάλου ηγέτη, όταν δεν υπάρχει μεταξύ των διαδόχων κάποιος με ισχυρή υπεροχή.
	μέγαν ἐπιτάφιον ἀγῶνα· έχοντας ζήσει ο Αλέξανδρος από τόσο κοντά τους στρατηγούς του, είναι φυσικό να προβλέπει πού θα οδηγήσουν οι φιλοδοξίες τους.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 1. Γιατί οι στρατιώτες επιθυμούν να δουν τον ετοιμοθάνατο Αλέξανδρο;**
- 2. Με ποιούς τρόπους θα μπορούσε να ερμηνευθεί ο χρησμός του Σάραπη;**

**Ο Αιγυπτιακός θεός Σάραπης
λατρευόταν και στη Βαβυλώνα. Τι
μπορεί αυτό να σημαίνει για την
ιστορία των ανατολικών
θρησκειών;**

**3. Από ποιές λέξεις ή φράσεις
φαίνεται η προσπάθεια του Αρ-
ριανού να διαγνώσει την αλήθεια
για τον θάνατο του Αλεξάνδρου;**

**4. Να συμπληρώσετε τα κενά των
παρακάτω προτάσεων, επι-
λέγοντας την κατάλληλη λέξη από
την παρένθεση:**

**α. Ἔγωγε τὸν Ἀλεξάνδρου θάνατον
..... (τινάς, τινές, τίνας, τίνες)
ἐπικρύπτειν δοκῶ.**

**β. Λέγουσιν τίνες τὸν Ἀλέξανδρον
μόγισ τὴν κεφαλὴν**

(ἐπαίρειν, ἐπαίροντα) καὶ τοῖν
ὄφθαμοῖν(ἐπισημαίνοντα,
ἐπισημαίνειν, ἐπεσήμανεν).

γ. Εἰ δ' Ἀλέξανδρος εἰς τὸ ἱερόν
..... (ἐκομίζετο, κομισθεῖς,
κομισθήσεται) καὶ
(ἰκετεύσας, ἰκέτευσε, ἰκέτευε)
θεραπεύεσθαι πρὸς τοῦ θεοῦ,
ἄμεινον καὶ λῶον τοῦτ' ἄν
..... (γέγονε, ἦν, γενέσθαι).

5. λῶον, ἄμεινον, τῷ κρατίστῳ: να
γραφούν οι ἄλλοι βαθμοὶ των
παραπάνω ἐπιθέτων στην πτώση,
το γένος και τον ἀριθμὸ που
βρίσκονται.

6. Στις §§2-3, ποιά απαρέμματα εξαρτώνται από το λέγουσιν και ποια είναι τα υποκείμενά τους.

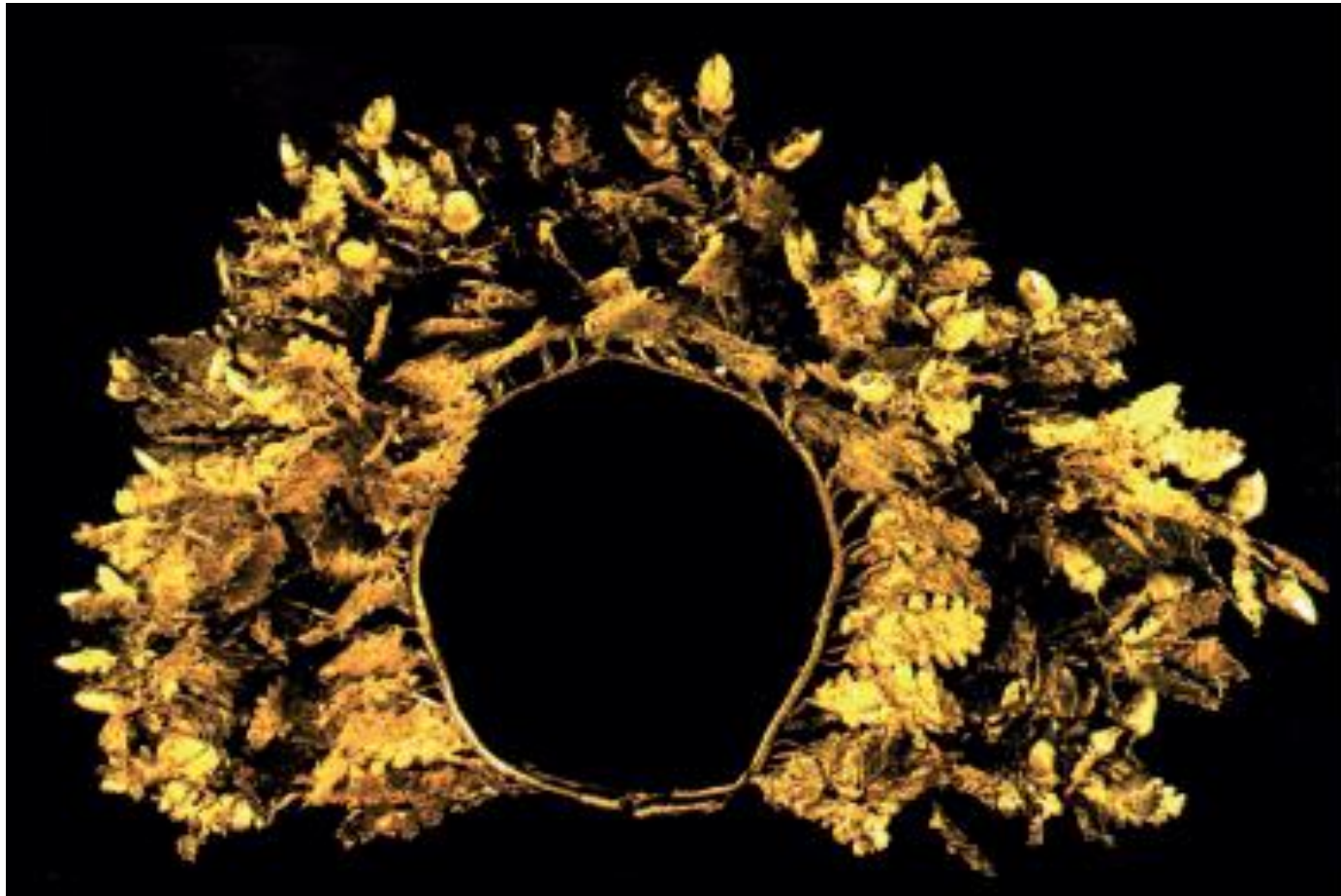
7. παραπορευομένους: Ποια σημασία έχει εδώ το πρώτο συνθετικό; Γνωρίζετε άλλες σύνθετες λέξεις με το ίδιο πρώτο συνθετικό να έχει την ίδια σημασία;

8. Να αποδώσετε στα α.ε. τον παρακάτω διάλογο:

Εταίροι (προς τον Αλέξανδρο): Σε ποιόν κληροδοτείς τη βασιλεία;

Αλέξανδρος: στον δυνατότερο.

Βλέπω ότι θα υπάρξει φοβερός (= μέγας) αγώνας για τον εαυτό μου.

**Χρυσό στεφάνι με φύλλα και καρπούς βελανιδιάς.
Δεύτερο μισό του 4ου αιώνα π.Χ. Αρχαιολογικό
Μουσείο Θεσσαλονίκης.**

**Δημήτρης Καλαμαράς, Κεφαλή
Αλεξάνδρου. Μπρούντζος. Ιδιωτική
συλλογή.**

Χαρακτηρισμός του Αλεξάνδρου

**Οι αρετές του
Αλεξάνδρου**

ΚΕΙΜΕΝΟ, Κεφ. 28-29

28. Ἐτελεύτα μὲν δὴ Ἀλέξανδρος τῇ τετάρτῃ καὶ δεκάτῃ καὶ ἑκατοστῇ Ὀλυμπιάδι ἐπὶ Ἡγησίου ἄρχοντος Ἀθήνησιν· ἐβίω δὲ δύο καὶ τριάκοντα ἔτη καὶ τοῦ τρίτου μηνῆς ἐπέλαβεν ὀκτώ, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος· ἐβασίλευσε δὲ δώδεκα ἔτη καὶ τοὺς ὀκτὼ τούτους μηνῆς, τό τε σῶμα κάλλιστος καὶ φιλοπονώτατος καὶ ὀξύτατος γενόμενος καὶ τὴν γνώμην ἀνδρειότατος καὶ φιλοτιμότατος καὶ φιλοκινδου-

	νότατος καὶ τοῦ θεοῦ ἐπιμελέ- στατος·
[2]	ἡδονῶν δὲ τῶν μὲν τοῦ σώματος ἐγκρατέστατος, τῶν δὲ τῆς γνώμης ἐπαίνου μόνου ἀ- πληστότατος· ξυνιδεῖν δὲ τὸ δέον ἔτι ἐν τῷ ἀφανεῖ ὄν δεινό- τατος, καὶ ἐκ τῶν φαινομένων τὸ εἶκὸς συμβαλεῖν ἐπιτυχέστατος, καὶ τάξαι στρατιὰν καὶ ὀπλίσαι τε καὶ κοσμηῆσαι δαημονέστατος· καὶ τὸν θυμὸν τοῖς στρατιώταις ἐπᾶραι καὶ ἐλπίδων ἀγαθῶν ἐμπλήσαι καὶ τὸ δεῖμα ἐν τοῖς κινδύνοις τῷ ἀδεεῖ τῷ αὐτοῦ ἀφανίσαι, ξύμπαντα ταῦτα γενναιότατος
[3]	Καὶ οὖν καὶ ὅσα ἐν τῷ ἐμφανεῖ πρᾶξαι, ξὺν μεγίστῳ θάρσει ἔπραξεν, ὅσα τε φθάσας ὑφαρ- πάσαι τῶν πολεμίων, πρὶν καὶ δεῖσαί τινα αὐτὰ ὡς ἐσόμενα,

προλαβεῖν δεινότατος· καὶ τὰ μὲν ξυντεθέντα ἢ ὁμολογηθέντα φυλάξαι βεβαιότατος, πρὸς δὲ τῶν ἐξαπατώντων μὴ ἀλῶναι ἀσφαλέστατος, χρημάτων τε ἐς μὲν ἡδονὰς τὰς αὐτοῦ φειδωλότατος, ἐς δὲ εὐποιίαν τῶν πέλας ἀφθονώτατος.

Τα σφάλματα του Αλεξάνδρου

29. Εἰ δέ τι ἐπλημμελήθη Ἀλεξάνδρῳ δι' ὀξύτητα ἢ ὑπ' ὀργῆς, ἢ εἴ τι ἐς τὸ ὑπερογκότερον προήχθη βαρβαρίσαι, οὐ μεγάλα τίθεμαι ἔγωγε, εἰ τὴν νεότητά τέ τις τὴν Ἀλεξάνδρου μὴ ἀνεπιεικῶς ἐνθυμηθείη καὶ τὸ διηνεκὲς τῆς εὐτυχίας καὶ τοὺς πρὸς ἡδονήν, οὐκ ἐπὶ τῷ

βελτίστῳ, τοῖς βασιλεῦσι
ξυνόντας τε καὶ ἐπὶ κακῷ ξυνε-
σομένους· ἀλλὰ μεταγνῶναί γε
ἐφ' οἷς ἐπλημμέλησε μόνῳ οἶδα
τῶν πάλαι βασιλέων Ἀλεξάνδρῳ
ὑπάρξαι ὑπὸ γενναιότητος.

[2] Οἱ δὲ πολλοί, εἰ καὶ τι ἔγνωσαν
πλημμελήσαντες, οἱ δὲ τῷ
προηγορεῖν αὐτοῦ, ὡς καλῶς δὴ
πραχθέντος, ἐπικρύψειν οἴονται
τὴν ἀμαρτίαν, κακῶς γιγνώ-
σκοντες. Μόνη γὰρ ἔμοιγε δοκεῖ
ἴασις ἀμαρτίας ὁμολογεῖν τε
ἀμαρτόντα καὶ δῆλον εἶναι ἐπ'
αὐτῷ μεταγινώσκοντα, ὡς τοῖς
τε παθοῦσί τι ἄχαρι οὐ πάντη
χαλεπὰ τὰ παθήματα φαινό-
μενα, εἰ ὁ δράσας αὐτὰ συγχω-
ροίη ὅτι οὐ καλὰ ἔδρασεν, αὐτῷ
τέ τινι ἐς τὸ μέλλον ταύτην
ἐλπίδα ἀγαθὴν ὑπολειπομένην,
μή ποτε ἂν παραπλήσιόν τι

	<p>ἀμαρτεῖν, εἰ τοῖς πρόσθεν πλημμεληθεῖσιν ἀχθόμενος φαίνοιτο.</p>
[3]	<p>Ὅτι δὲ ἐς θεὸν τὴν γένεσιν τὴν αὐτοῦ ἀνέφερον, οὐδὲ τοῦτο ἔμοι δοκεῖ μέγα εἶναι αὐτῷ τὸ πλημμέλημα, εἰ μὴ καὶ σόφισμα ἦν τυχὸν ἐς τοὺς ὑπηκόους τοῦ σεμνοῦ ἔνεκα. Οὐκ οὖν δοκεῖ ἔμοιγε ἢ Μίνωος γενέσθαι βασιλεὺς ἀφανέστερος ἢ Αἰακοῦ ἢ Ραδαμάνθου, οἷς δὴ ἐς Δία ἀνενεχθεῖσα ἡ γένεσις πρὸς τῶν πάλαι ἀνθρώπων οὐδεμιᾶ αὐτῶν ὑβρεῖ προστίθεται, οὐδὲ Θησέως τοῦ Ποσειδῶνος οὐδὲ Ἴωνος τοῦ Ἀπόλλωνος.</p>
[4]	<p>Ὡς ἔμοιγε καὶ ἡ Περσικὴ σκευὴ σόφισμα δοκεῖ εἶναι πρὸς τε τοὺς βαρβάρους, ὡς μὴ πάντῃ ἀλλότριον αὐτῶν φαίνεσθαι τὸν βασιλέα, καὶ πρὸς τοὺς Μακεδόνας, ὡς ἀποστροφὴν τινὰ</p>

εἶναι αὐτῷ ἀπὸ τῆς ὀξύτητός τε καὶ ὑβρεως τῆς Μακεδονικῆς· ἐφ' ὧ δὴ καὶ ἐγκαταμίξαί μοι δοκεῖ ταῖς τάξεσιν αὐτῶν τοὺς Πέρσας τοὺς μηλοφόρους καὶ τοῖς ἀγήμασι τοὺς ὁμοτίμους. Καὶ οἱ πότοι δέ, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος, οὐ τοῦ οἴνου ἕνεκα μακροὶ αὐτῷ ἐγίνοντο, οὐ γὰρ πίνειν πολὺν οἶνον Ἀλέξανδρον, ἀλλὰ φιλοφροσύνης τῆς ἐς τοὺς ἑταίρους.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ, Κεφ.28-29

28. Ο Αλέξανδρος λοιπόν πέθανε κατά την εκατοστή δέκατη τέταρτη Ολυμπιάδα, όταν επώνυμος άρχοντας στην Αθήνα ήταν ο Ηγησίας. Έζησε τριάντα δύο χρόνια και οχτώ μήνες, όπως αναφέρει ο Αριστό-

βουλος, και βασίλευσε δώδεκα χρόνια και οχτώ μήνες. Ήταν εξαιρετικά ωραίος, εργατικότατος, ταχύτατος στη λήψη αποφάσεων, γενναιότατος, πολύ επιρρεπής στις τιμές και ευσεβέστατος προς τους θεούς. Σε σχέση με τις απολαύσεις, ήταν εξαιρετικά εγκρατής στις σωματικές, ενώ από τις πνευματικές τον ενδιέφεραν ιδιαίτερα μόνο οι έπαινοι. Ήταν ακόμα εξαιρετικά ικανός να διακρίνει αυτό που έπρεπε να γίνει, πριν ακόμα φανερωθεί, να συμπεραίνει το πιθανό από τα φαινόμενα και πολύ έμπειρος στο να παρατάσσει τον στρατό, να τον εξοπλίζει και να τον οργανώνει. Και στο να αναπτερώνει το ηθικό των στρατιωτών, να τους εμπνέει αισιοδοξία

και να απομακρύνει με την τόλμη του τους φόβους τους στους κινδύνους, σε όλα αυτά ήταν πάρα πολύ ικανός. Όσα ήταν φανερό ότι έπρεπε να κάνει τα πραγματοποιούσε με πολύ μεγάλη τόλμη· και ήταν πολύ ικανός να προλαβαίνει γρήγορα να αρπάζει κρυφά από τους εχθρούς όσα μπορούσε, προτού κανείς υποψιαστεί ότι θα συμβούν αυτά. Ήταν ακόμη απόλυτα συνεπής στην τήρηση συνθηκών ή συμφωνιών, ικανότατος στο να μην ξεγε-λιέται από τους απατεώνες, εξαιρετικά φειδωλός σε δαπά-νες για την προσωπική του ευχαρίστηση, αλλά και πολύ γενναιόδωρος στο να ευεργετεί τους φίλους.

29. Κι αν ο Αλέξανδρος διέπραξε

κάποιο σφάλμα εξαιτίας είτε του ευερέθιστου χαρακτήρα του είτε της οργής του ή αν παρασύρθηκε στη μίμηση βαρβαρικών συνηθειών σε υπερβολικό βαθμό, εγώ τουλάχιστον αυτά δεν τα θεωρώ σημαντικά, αν λάβει κανείς δίκαια υπόψη του το νεαρό της ηλικίας του, τις συνεχείς επιτυχίες του και το γεγονός ότι όσοι συναναστρέφονται τους βασιλιάδες, για να τους προκαλούν ευχαρίστηση και όχι για το καλό τους, ασκούν επάνω τους αρνητική επίδραση. Γνωρίζω εξ άλλου ότι από τους παλιούς βασιλιάδες μόνο ο Αλέξανδρος μετάνοιωνε για τα σφάλματα που διέπραττε εξαιτίας της γενναιοφροσύνης του. Αντίθετα, οι περισσότεροι άνθρωποι, αν και κατανοούν ότι

έσφαλαν, εντούτοις θεωρούν ότι με το να υποστηρίζουν το σφάλμα τους ότι θα το αποκρύψουν και έτσι πέφτουν σε πλάνη. Εγώ όμως νομίζω ότι η μόνη θεραπεία ενός σφάλματος είναι να το αποδέχεται κάποιος και να μετανοεί έμπρακτα γι' αυτό· γιατί αυτοί που έχουν υποστεί κάποιο κακό θα μπορούσαν να μην αισθάνονται τόσο δυσάρεστα, αν ο δράστης παραδεχόταν ότι δεν ενήργησε σωστά. Αλλά και στον ίδιο τον δράστη απομένει η ελπίδα ότι δεν θα επαναλάβει στο μέλλον κάποιο ανάλογο σφάλμα, εφόσον φανερά λυπάζεται για τα σφάλματα που έκανε στο παρελθόν. Το ότι επίσης απέδιδε την καταγωγή του σε κάποιο θεό δεν είναι κατά τη

γνώμη μου μεγάλο λάθος· ίσως
μάλιστα αυτό ήταν κάποια
επινόηση, για να προκαλεί
σεβασμό στους υπηκόους του.
Και αληθινά μου φαίνεται ότι
δεν ήταν κατώτερος βασιλιάς
ούτε από τον Μίνωα ούτε από
τον Αιακό ή τον Ραδάμανθυ,
στους οποίους δεν καταλο-
γίζεται καμιά αλαζονεία, επειδή
οι παλιοί άνθρωποι είχαν
αποδώσει τη γέννησή τους
στον Δία, ούτε και από τον
Θησέα, τον γιο του Ποσειδώνα
ή τον Ίωνα, τον γιο του
Απόλλωνα. Αλλά και η περσική
ενδυμασία ήταν κατά τη γνώμη
μου τέχνασμα για τους βαρ-
βάρους, για να μη φαίνεται σ'
αυτούς ο βασιλιάς εντελώς
ξένος, και για τους Μακεδόνες,
για να τους αποτρέπει από τη

μακεδονική ορμητικότητα και αλαζονεία. Γι' αυτό άλλωστε μου φαίνεται ότι ενέταξε τους Πέρσες σωματοφύλακες στις τάξεις των Μακεδόνων και στα αγήματα τους ευγενείς. Και η οινοποσία, όπως λέει ο Αριστόβουλος, διαρκούσε πολύ, για να πίνουν κρασί -ο Αλέξανδρος άλλωστε δεν έπινε πολύ-, αλλά από φιλοφροσύνη προς τους φίλους του.

ΚΕΙΜΕΝΟ, Κεφ.30

Ο Αλέξανδρος πρέπει να κριθεί από ολόκληρο το έργο του.

30. Ὅστις δὲ κακίζει Ἀλέξανδρον, μὴ μόνον ὅσα ἄξια κακίζεσθαί ἐστι προφερόμενος κακιζέτω, ἀλλὰ ξύμπαντα τὰ

Ἄλεξάνδρου εἰς ἓν χωρίον ξυναγαγὼν οὕτω δὴ ἐκλογιζέσθω ὅστις τε ὢν αὐτὸς καὶ ὅποια τύχη κεχρημένος ὄντινα γενόμενον ἐκεῖνον καὶ ἐς ὅσον εὐτυχίας τῆς ἀνθρωπίνης ἐλθόντα βασιλέα τε ἀμφοῖν τοῖν ἡπείροιν ἀναμφιλογώτατα γενόμενον καὶ ἐπὶ πᾶν ἐξικόμενον τῷ αὐτοῦ ὀνόματι κακίζει, σμικρότερός τε ὢν αὐτὸς καὶ ἐπὶ σμικροῖς πονούμενος καὶ οὐδὲ ταῦτα ἐν κόσμῳ τιθέμενος.

[2] Ὡς ἔγωγε δοκῶ ὅτι οὔτε τι ἔθνος ἀνθρώπων οὔτε τις πόλις ἐν τῷ τότε ἦν οὔτε τις εἷς ἄνθρωπος εἰς ὃν οὐ πεφοιτήκει τὸ Ἄλεξάνδρου ὄνομα. Οὐκ οὐδὲ ἐμοὶ ἔξω τοῦ θεοῦ φῦναι ἂν δοκεῖ ἀνὴρ οὐδενὶ ἄλλῳ ἀνθρώπων ἐοικώς. Καὶ ταῦτα χρησιμοί τε ἐπισημῆναι ἐπὶ τῇ

τελευτῇ τῇ Ἀλεξάνδρου λέγονται καὶ φάσματα ἄλλα ἄλλοις γινόμενα καὶ ἐνύπνια φανέντα ἄλλα ἄλλοις καὶ ἡ ἐς τοῦτο ἐξ ἀνθρώπων τιμὴ τε αὐτοῦ καὶ μνήμη οὐκ ἀνθρωπίνη οὔσα, καὶ νῦν δὲ διὰ τοσοῦτου ἄλλοι χρησιμοὶ ἐπὶ τῇ τιμῇ αὐτοῦ τῷ ἔθνει τῷ Μακεδόνων χρησθέντες.

[3] Ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἐμεμψάμην ἔστιν ἃ ἐν τῇ συγγραφῇ τῶν Ἀλεξάνδρου ἔργων, ἀλλὰ αὐτόν γε Ἀλέξανδρον οὐκ αἰσχύνομαι θαυμάζων· τὰ δὲ ἔργα ἐκεῖνα ἐκάκισα ἀληθείας τε ἔνεκα τῆς ἐμῆς καὶ ἅμα ὠφελείας τῆς ἐς ἀνθρώπους· ἐφ' ὅτῳ ὠρμήθην οὐδὲ αὐτὸς ἄνευ θεοῦ ἐς τήνδε τὴν συγγραφὴν

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ, Κεφ. 30

30. Και όποιος κατακρίνει τον Αλέξανδρο ας μην τον κατακρίνει επικαλούμενος μόνο όσα είναι άξια κατάκρισης, αλλά, αφού δει συγκεντρωτικά όλο του το έργο, ας αναλογιστεί ποιος είναι αυτός ο ίδιος (ο επικριτής) και σε πόσο ταπεινή θέση βρίσκεται, ενώ αντίθετα πόσο σπουδαίος ήταν εκείνος και σε ποιο σημείο ανθρώπινης ευτυχίας έφθασε, αφού αναμφισβήτητα έγινε βασιλιάς και των δύο ηπείρων, και το όνομά του έφθασε παντού, ενώ ο ίδιος είναι ασήμαντος, ασχολείται με ασήμαντα πράγματα και δεν καταφέρνει ούτε αυτά. Γι' αυτό λοιπόν εγώ νομίζω ότι εκείνα τα χρόνια δεν υπήρχε ούτε έθνος ούτε πόλη

ούτε έστω και ένας άνθρωπος στον οποίο να μην είχε φθάσει το όνομά του. Επομένως δεν νομίζω ότι χωρίς τη θεία θέληση θα μπορούσε να γεννηθεί ένας άντρας τέτοιος, που να μη μοιάζει με κανέναν άλλο. Και αυτά λέγεται ότι επιβεβαίωσαν χρησμοί για τον θάνατο του Αλεξάνδρου και διάφορα οράματα που παρουσιάστηκαν σε διάφορους ανθρώπους και όνειρα που είδαν διάφοροι άνθρωποι, αλλά και οι τιμές που ως τώρα του αποδίδουν οι άνθρωποι και η ανάμνησή του, πράγμα όχι ανθρώπινο. Ακόμη και τώρα, μετά τόσα χρόνια δίνονται προς τιμή του χρησμοί στο έθνος των Μακεδόνων. Αλλά κι εγώ ο ίδιος, μολονότι κατέκρινα στην ιστορία μου

μερικές ενέργειες του Αλεξάνδρου, εντούτοις δεν ντρέπομαι να θαυμάζω τον ίδιο τον Αλέξανδρο. Τις πράξεις εκείνες κατέκρινα εξαιτίας του σεβασμού μου προς την αλήθεια και παράλληλα για να ωφελησω την ανθρωπότητα. Γι' αυτό άλλωστε και ο ίδιος παρακινήθηκα στη συγγραφή αυτού του έργου με τη βοήθεια του θεού.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ - ΠΡΑΓΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ

ΚΕΦ. 28

1. 'Ετελεύτα... 'Ολυμπιάδι· ο Αλέξανδρος πέθανε το 323 π.Χ. ή την 114η Ολυμπιάδα. Η χρονολόγηση των γεγονότων γινόταν με βάση τις Ολυμπιάδες ή τους

	<p>άρχοντες των πόλεων. Κάθε πόλη είχε διαφορετικό χρονολογικό σύστημα. Ο Αρριανός για τη χρονολόγηση του θανάτου του Αλεξάνδρου χρησιμοποιεί τις Ολυμπιάδες και τους επώνυμους άρχοντες της Αθήνας.</p>
	<p>ἔφ' Ἡγησίου ἄρχοντος· ο Ηγησίας ήταν επώνυμος άρχοντας στην Αθήνα το αττικό έτος 324-323 π.Χ. με πρώτο μήνα τον Εκατομβαιώνα (15 Ιουλίου - 15 Αυγούστου).</p>
	<p>τὸ σῶμα κάλλιστος· η σκιαγράφηση του Αλεξάνδρου από τον Αρριανό στηρίζεται τόσο στα εξωτερικά χαρακτηριστικά, όσο και στα εσωτερικά του γνωρίσματα (ικανότητες, αρετές, αδυναμίες) που συνιστούν την όλη προσωπικότητά του.</p>
<p>2.</p>	<p>ξυνιδεῖν... ἐπιτυχέστατος· (βλ.</p>

και Θουκ., Ι. 138, 3). Ο Θεμιστοκλής «ήταν σε θέση και για τα καθημερινά ζητήματα να βρει σ' ελάχιστο χρόνο την καλύτερη λύση, και για εκείνα που επρόκειτο να συμβούν στο μακρινό μέλλον να κάνει την καλύτερη πρόβλεψη».

ΚΕΦ. 29

1. τούς πρὸς ἡδονὴν τοῖς βασιλεῦσι ξυνόντας· οἱ σύμβουλοι τῶν ηγετῶν πολλές φορές με τις εισηγήσεις τους, ἀντὶ να ἀποβλέπουν στην προαγωγή του συμφέροντος τόσο του ηγέτη ὅσο και του συνόλου, ἐπιδιώκουν να τον κολακεύουν, ἐπηρεάζοντάς τον ἀρνητικὰ στις ἀποφάσεις και ἐνέργειές του. Είναι οἱ γνωστοὶ αὐλοκόλακες.

	<p>μεταγνῶναί γε ἔφ' οἷς ἐπλημ- μέλησε· ἡ μεταμέλεια τοῦ Ἀλεξάν- δρου νὰ ἀναγνωρίζει τὰ σφάλ- ματά του ἀπορρέει ἀπὸ τὴ γενι- κότερη παιδεΐα του.</p>
2.	<p>οἱ δὲ λοιποὶ ἐπικρύψειν οἴονται τὴν ἁμαρτίαν· ὁ Ἀρριανὸς ἐπι- χειρεῖ ἓνα μάθημα ἠθους σ' ἐκεί- νους που, ἐνῶ σφάλλουν, δε θέλουν νὰ το παραδεχθoύν.</p>
3.	<p>ἔς θεὸν τὴν γένεσιν τὴν αὐτοῦ ἀνέφερεν· ἀπὸ τὴν ὀμηρικὴ ἐ- ποχὴ οἱ βασιλεῖς ἀπέδιδαν τὴν καταγωγὴ τους στους θεοὺς, γι' αὐτὸ καὶ ἀποκαλοῦνταν «διο- γενεῖς». Ὁ Ἀρριανὸς, κρίνοντας τὸν ἰσχυρισμὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου γιὰ τὴ θεία καταγωγὴ του, δὲν τὸν θεωρεῖ ἀλαζονικό, ἀλλὰ τὸν ερμηνεύει ὡς ἐπινόηση γιὰ τὴ διασφάλιση τοῦ σεβασμοῦ ἀπὸ τους υπηκόους του. Ὁ ἴδιος,</p>

ωστόσο, ο Αλέξανδρος δεν έπαυε να υπεν-θυμίζει ότι ο πατέρας του ήταν ο Φίλιππος και όχι ο Δίας.

4. ἡ Περσικὴ σκευὴ σόφισμα ἦν· ἡ περσικὴ ενδυμασία του Αλεξάνδρου αποδίδεται από τον Αρριανό σε λόγους πολιτικῆς σκοπιμότητας. Στην προσπάθειά του να συγχωνεύσει την Ασία με την Ελλάδα, με βάση το ελληνικό πνεύμα, υιοθέτησε ορισμένα από τα ἔθιμα των κατακτημένων λαών. Κατά τον Πλούταρχο (Αλέξ. 45) ἡ στολή του Αλεξάνδρου δεν ἦταν ἡ μηδική, ἀλλὰ πήρε στοιχεία και από την περσική και από τη μηδική και δημιούργησε μιαν ἄλλη, ανάμεσα στις δύο, πιο μεγαλοπρεπή από την πρώτη και πιο απλή από τη δεύτερη.

τούς μηλοφόρους· Πέρσες σωματοφύλακες. Ονομάζονταν έτσι, γιατί κρατούσαν δόρυ που είχε στο κάτω μέρος του χρυσό ή ασημένιο μήλο ή φορούσαν μανδύα με γούνα προβάτου (μῆλον = α. ο γνωστός καρπός, και β. το πρόβατο).

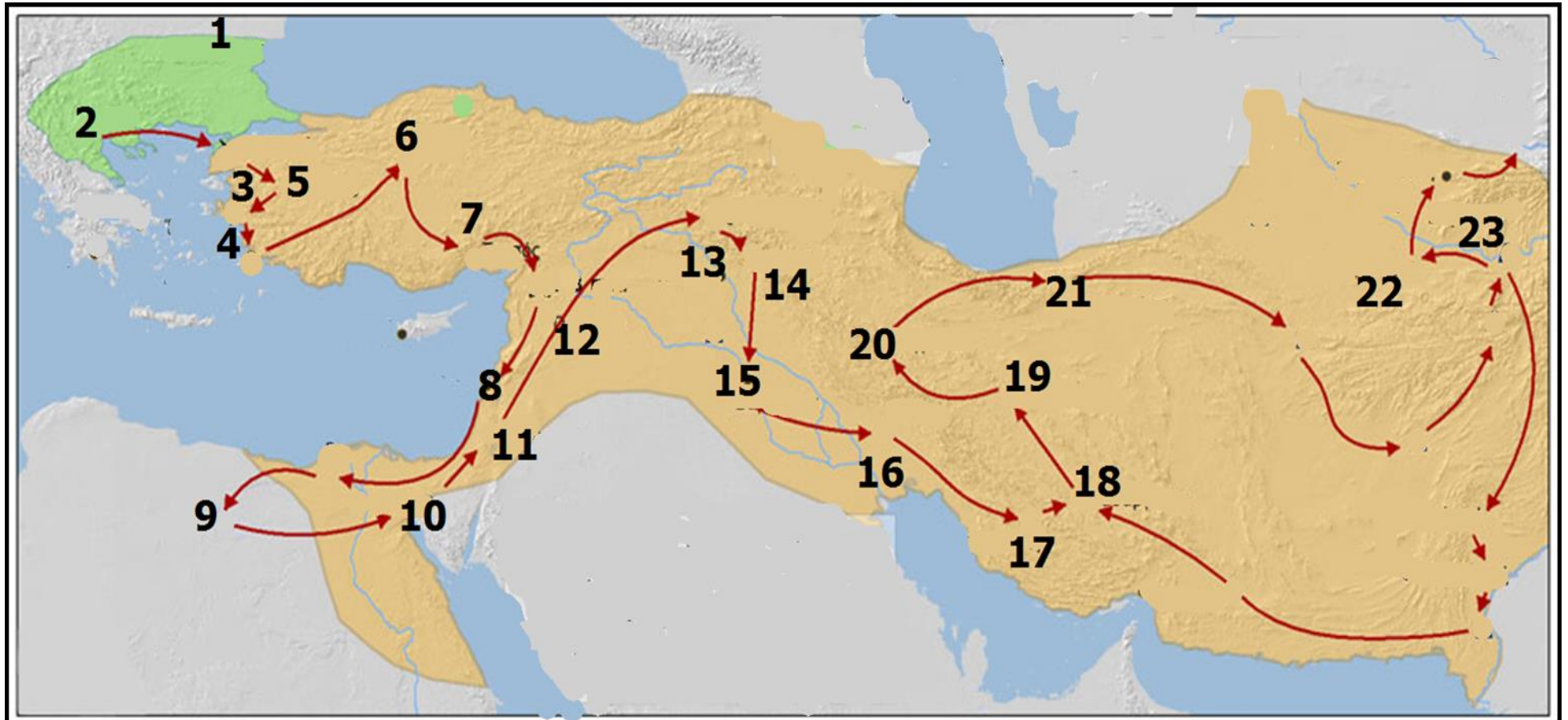
ΚΕΦ. 30

1. μὴ κακιζέτω· επισημαίνεται η θέση του συγγραφέα για τους επικριτές του έργου του Αλεξάνδρου. Η απομόνωση κάποιων αρνητικών πράξεων από το συνολικό έργο του δεν αποδίδει με αντικειμενικό τρόπο την αξία του, αλλά αποδεικνύει τον φθόνο και την προκατάληψη των επικριτών του.

ἀμφοῖν τοῖν ἡπείροιον· ουσια-

	<p>στικά πρόκειται για τρεις ηπείρους (Ευρώπη, Ασία, Λιβύη = Αφρική).</p>
2.	<p>εἰς ὃν οὐ πεφοιτῆκει τὸ Ἀλεξάνδρου ὄνομα· ἡ φήμη τοῦ Ἀλεξάνδρου σ' ὅλον τὸν κόσμον εἶχε ἤδη διαδοθεῖ, πρὶν ολοκληρώσει τὸ ἔργο του. Καὶ αὐτό, κατὰ τὸν Ἀρριανό, οφείλεται στὴν θεία βούληση καὶ στὴν ξεχωριστὴ προσωπικότητα τοῦ ἴδιου τοῦ Ἀλεξάνδρου.</p>
3.	<p>ἐμεψάμην... ἐθαύμαζεν· διατυπώνεται ἡ τελικὴ κρίση τοῦ Ἀρριανοῦ γιὰ τὸν Ἀλέξανδρο. Θεωρεῖ τὰ ἐπιτεύγματά του τόσο σημαντικά, ὥστε νὰ τα αποδίδει σὲ θεϊκὴ βοήθεια.</p>

Οι κατακτήσεις του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Η πορεία του Αλεξάνδρου

1	Φιλιππούπολη		14	Βαβυλώνα
2	Πέλλα		15	Σούσα
3	Έφεσος		16	Περσέπολη
4	Αλικαρνασσός		15	Περσέπολη
5	Σάρδεις		16	Πασαργάδες
6	Γόρδιο		17	Ασπάδανα
7	Ταρσός		18	Αγβάτανα
8	Τύρος		19	Εκατόμπυλος
9	Σίβα		20	Βακτριανή
10	Μέμφις		21	Σαμαρκάνδη
11	Ιερουσαλήμ		22	Σαγδανή
12	Παλμύρα		23	Τασκένδη
11	Νινευή			

ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Στην αφήγηση του Αρριανού είχαμε την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε τη μεγαλειώδη εκστρατεία του Αλεξάνδρου από τη στιγμή της αναχώρησής του από τη Μακεδονία ως τη στιγμή του θανάτου του. Στην αρχή του έργου ο συγγραφέας, αναφερόμενος στις πηγές και στη μέθοδο που υιοθέτησε για την εξιστόρηση των γεγονότων, γράφει τα εξής:

(I' 1-2): Πτολεμαῖος ὁ Λάγου καὶ Ἄριστόβουλος ὁ Ἄριστοβούλου ὅσα μὲν ταύτᾳ ἄμφω (=καὶ οἱ δύο) περὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου ξυνέγραψαν, ταῦτα ἐγὼ ὡς πάντῃ ἀληθῆ ἀναγράφω, ὅσα δὲ οὐ ταύτᾳ, τούτων τὰ πιστότερα ἐμοὶ φαινόμενα

καὶ ἅμα ἀξιαφηγητότερα
ἐπιλεξάμενος. Ἄλλοι μὲν δὴ ἄλλα
ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ἀνέγραψαν, οὐδ'
ἔστιν ὑπὲρ ὅτου πλείονες ἢ
ἀξυμφωνότεροι ἐς ἀλλήλους (= και
οὔτε υπάρχει ἄλλος για τον οποίο
ἔγραψαν περισσότεροι ἢ
αντιφατικότεροι μεταξύ τους)· ἀλλ'
ἐμοὶ Πτολεμαῖός τε καὶ
Ἀριστόβουλος πιστότεροι ἔδοξαν ἐς
τὴν ἀφήγησιν, ὁ μὲν ὅτι
συνεστράτευσε βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ,
Ἀριστόβουλος, Πτολεμαῖος δὲ πρὸς
τῷ ξυστρατεῦσαι ὅτι καὶ αὐτῷ
βασιλεῖ ὄντι αἰσχροτέρον ἢ τῷ ἄλλῳ
ψεύσασθαι ἦν· ἀμφω δέ, ὅτι
τετελευτηκότος ἤδη Ἀλεξάνδρου
ξυγγράφουσιν αὐτοῖς ἢ τε ἀνάγκη
καὶ ὁ μισθὸς (= το υλικό
συμφέρον) τοῦ ἄλλως τι ἢ ὡς ξυ-
νηνέχθη (= συνέβη) ξυγγράψαι ἀπῆν.

Μετάφραση

Όσα γεγονότα μνημονεύουν τα ίδια για τον Αλέξανδρο τον γιο του Φιλίππου και οι δύο, δηλαδή ο Πτολεμαίος ο γιος του Λάγου και ο Αριστόβουλος ο γιος του Αριστοβούλου, αυτά εγώ τα καταγράφω ως απολύτως αληθινά. Σε όσα όμως διαφέρουν, απ' αυτά καταγράφω επιλεκτικά μόνο όσα μου φάνηκαν περισσότερο αξιόπιστα και πρόσφορα για αφήγηση. Είναι αλήθεια ότι πολλοί έγραψαν διάφορα πράγματα για τον Αλέξανδρο και δεν υπάρχει κανένας άλλος για τον οποίο έγραψαν περισσότεροι ή ασυμφωνότεροι μεταξύ τους. Σ' εμένα όμως ο Πτολεμαίος και ο Αριστόβουλος φάνηκαν περισσότερο πιστευτοί στην αφήγησή τους, γιατί ο μεν πρώτος, ο Αριστόβουλος, έλαβε μέρος στην εκστρατεία μαζί

με τον Αλέξανδρο, ενώ ο Πτολεμαίος, εκτός από τη συμμετοχή του στην εκστρατεία, έγινε και βασιλιάς, οπότε θα ήταν γι' αυτόν περισσότερο ανήθικο να ψεύδεται παρά για οποιονδήποτε άλλον. Ακόμα, αυτοί οι δύο (μου φάνηκαν πιο αξιόπιστοι), επειδή δεν είχαν την ανάγκη ή το υλικό συμφέρον να εξιστορήσουν διαφορετικά τα πράγματα, αφού, όταν έγραψαν, ο Αλέξανδρος είχε ήδη πεθάνει. Να αξιολογήσετε τα επιχειρήματα του Αρριανού για την επιλογή του Πτολεμαίου και του Αριστοβούλου ως βασικών πηγών για τη συγγραφή της ιστορίας του.

2. Ευθύς μόλις πέρασε στην Ασία ο Αλέξανδρος επισκέφθηκε το Ίλιο και απέτισε φόρο τιμής στους τάφους του Αχιλλέα, του Πατρόκλου

και του Πριάμου. Αφιέρωσε επίσης την πανοπλία του στην Αθηνά και ο ίδιος πήρε όπλα που είχαν χρησιμοποιηθεί στον Τρωικό πόλεμο.

Να συζητήσετε για τη σημασία αυτών των ενεργειών.

3. Στο Γόρδιο ο Αλέξανδρος αντιμετώπισε το πρόβλημα του δεσμού με έναν πρωτότυπο και απροσδόκητο τρόπο.

Πώς κρίνετε αυτήν την ενέργεια; Τι μπορεί να υπονοεί η λύση που έδωσε με το σπαθί του;

4. Με την άφιξή του στην Αίγυπτο, ο Αλέξανδρος θυσιάζει στον θεό των Αιγυπτίων Άππη, τελεί γυμνικούς και μουσικούς αγώνες στη Μέμφιδα, μετακαλώντας σπουδαίους μουσικούς από την Ελλάδα, επισκέπτεται το μαντείο του Άμμωνα Δία

στην άαση Σίβα και διορίζει σατράπη της χώρας όχι Μακεδόνα, αλλά τον Αιγύπτιο Δολόασπη.

Να εξετάσετε ποια πολιτική σκοπιμότητα ενέχουν αυτές οι ενέργειες.

5. Μετά τον θάνατο του Δαρείου και την κατάλυση του Περσικού κράτους, ο Αλέξανδρος άρχισε να συμπεριφέρεται με τρόπο ανάλογο των Περσών ηγεμόνων. Φορούσε μηδική στολή και απαιτούσε να τον προσκυνούν ως θεό, θεωρώντας, ίσως, όπως πιθανολογεί ο Αρριανός, ότι πατέρας του ήταν μάλλον ο Άμμων παρά ο Φίλιππος (Δ', 9,9: ύπούσης μὲν αὐτῷ καὶ τῆς ἀμφὶ τοῦ Ἄμμωνος πατρὸς μᾶλλον τι ἢ Φιλίππου δόξης). Τη συμπεριφορά αυτή, όπως και τον φόνο του Κλείτου, δικαιολογούσαν κόλακες σο-

φιστές που τον περιέβαλλαν, και ιδιαίτερα ο Ανάξαρχος, που έλεγε πως οτιδήποτε κάνει ένας βασιλιάς πρέπει να θεωρείται ορθό (Δ', 9, 7), γιατί, εφόσον έχει θεϊκή καταγωγή, οι πράξεις του είναι από τους θεούς εγκεκριμένες.

Να συζητήσετε τα αίτια που προκάλεσαν τη μεταστροφή στη συμπεριφορά του Αλεξάνδρου και να αξιολογήσετε το σοφιστικό επιχείρημα που επικαλείται ο Ανάξαρχος.

6. Συνεκτιμώντας στο σύνολό της την αφήγηση του Αρριανού, να συζητήσετε για τις αρετές και τα μειονεκτήματα του έργου (γλώσσα, παραστατικότητα, αντικειμενικότητα, κατανόηση των στόχων της εκστρατείας, των πολιτικών και οργα-

νωτικών προσόντων του Αλεξάνδρου κ.ά.)

7. Με τον πρόωρο θάνατο του Αλεξάνδρου η εκστρατεία δεν ολοκληρώθηκε, όπως θα ήθελε, τα αποτελέσματα της όμως είναι πολύ σημαντικά.

Ποιά είναι αυτά τα αποτελέσματα; Πώς κρίνετε τον Αλέξανδρο ως στρατιωτική και πολιτική προσωπικότητα;

**Δύο αξιωματικοί, Πέρσης και Μήδος.
Ανάγλυφο σε πεσσό των ανακτόρων
της Περσεπόλεως. Τέλη του 6ου
αιώνα π.Χ**

▪

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 359 - 301 π.Χ.

ΕΤΟΣ π.Χ	ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ-ΠΟΛΙΤΙΚΑ	ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ
359	Ο Φίλιππος Β' βασιλιάς της Μακεδονίας.	
356	Γέννηση Μεγάλου Αλεξάνδρου. Φωκικός πόλεμος. Κατάληψη Πύδνας και Ποτίδαιας από	

	Φίλιππο.	
355	<p>Τέλος συμμαχικού πολέμου. Σύνοδος Αμφικτυόνων στις Θερμοπύλες.</p> <p>Έναρξη Γ' Ιερού πολέμου. Αποστολή Αθηναϊκής πρεσβείας στον Μ. Βασιλέα για σύναψη φιλίας.</p>	<p>Δημοσθένη, Περί Συμμοριών</p> <p>Κατ'Ανδροτίωνος.</p>
354	<p>Κατάληψη Μεθώνης (Πιερίας) από Φίλιππο.</p>	<p>Πρώτη δημόσια εμφάνιση του Δημοσθένη.</p>

<p>352</p>	<p>Β' εκστρατεία Φιλίππου στη Θεσσαλία. Οι Αθηναίοι, οι Φωκείς και οι άλλοι Έλληνες αναχαιτίζουν τον Φίλιππο στις Θερμοπύλες. Επέμβαση Φιλίππου στην Ιλλυρία, την Ήπειρο και τη Θράκη.</p>	<p>Δημοσθένη, Υπέρ Μεγαλοπολιτών. Κατά Αριστοκράτους</p>
<p>351</p>		<p>Δημοσθένη, Κατά Φίλιππου Α'</p>

		Υπέρ ελευθερίας Ροδίων.
349	Ο Φίλιππος πολιορκεί την Όλυνθο.	Δημοσθένη, Ολυνθιακοί, Α,Β,Γ Κατά Μειδίου.
348	Καταστροφή Ολύνθου από τον Φίλιππο. Κατάληψη Χαλκιδικής.	
347		Ανάληψη δημόσιου αξιώματος από Δημοσθένη. Θάνατος

		Πλάτωνα - Ο Σπεύσιππος σχολάρχης της Ακαδημίας.
346	Φιλοκράτειος ειρήνη.	Α΄ επιστολή Ισοκράτη προς τον Φίλιππο.
344	Υποταγή Αιγύπτου στους Πέρσες.	Δημοσθένη, Κατά Φιλίππου Β΄. Β΄ επιστολή Ισοκράτη προς τον Φίλιππο.
343	Επέμβαση Φιλίππου σε Ήλιδα, Μέγαρα,	Δημοσθένη και Αισχίνη λόγοι

	Εύβοια και εκ- στρατεία κατά Αμβρακίας. Αντιμακεδονική συμμαχία.	Περί Παραπρεσβείας Ο Αριστοτέλης δάσκαλος του Με- γάλου Αλεξάνδρου
339	Δ΄ Ιερός Πόλεμος κατά της Άμφισσας. Κατάληψη Ελάτειας από Φίλιππο.	Ισοκράτης, Παναθηναϊκός.
338	Μάχη Χαιρώνειας, νίκη Φιλίππου.Ο Λυκούργος τακτοποιεί τα	Δημοσθένης, Επιτάφιος. Θάνατος Ισοκράτη,

	οικονομικά της Αθήνας.	Σπεύσιππου. Ο Ξενοκράτης σχολάρχης της Ακαδημίας.
337	Συνέδριο ειρήνης στην Κόρινθο.	
336	Δολοφονία Φιλίππου. Ο Αλέξανδρος βασιλιάς της Μακεδονίας.	
335	Εκστρατεία Αλεξάνδρου κατά Τριβαλλών και Ιλλυριών.	Ο Αριστοτέλης ιδρύει στην Αθήνα το «Λύκειο».

	Καταστροφή Θήβας.	
334	Εκστρατεία Αλεξάνδρου στην Ασία. Μάχη Γρανικού. Παρά- δοση Ιωνικών Πόλεων Μ. Ασίας. Λύση Γόρδιου δεσμού.	Μνημείο Λυσικρά- τους. Ο Αλέξανδρος ανεγείρει ναό στις Σάρδεις. Γέννηση φιλοσόφου Ζήνωνα.
333	Μάχη Ισσού. Προέλαση προς την Φοινίκη. Οι Κύπριοι συμπράττουν με Αλέξανδρο.	

332	Πολιορκία και άλωση της Τύρου. Κατάληψη Παλαιστίνης και Αιγύπτου. Επίσκεψη σε ιερό Άμμωνος Διός.	
331	Ίδρυση Αλεξάνδρειας. Επιστροφή στη Συρία. Αντιμακεδονικός συνασπισμός των Πελοποννησίων. Μάχη στα Γαυγάμηλα. Κατά-	Λυκούργου, Κατά Λεωκράτους.

	<p>λυση Περσικού κράτους. Άφιξη στη Βαβυλώνα και Σούσα.</p>	
330	<p>Θάνατος Δαρείου. Εκστρατεία κατά των ανατολικών επαρχιών. Φόνος Φιλώτα και Παρμενίωνα.</p>	<p>Αισχίνη, Κατά Κτησιφώντος. Δημοσθένη, Περί του στεφάνου. Το θέατρο του Διονύσου χτίζεται με πέτρα.</p>
329	<p>Κατάληψη Βακτριανής, Σογδιανής. Ίδρυση</p>	

	Αλεξανδρείας Εσχάτης.	
328	Καταστολή κινήματος Σογδιανής. Θανάτωση Βήσσου. Άφιξη ενισχύσεων από Μακεδο- νία. Φόνος Κλείτου.	
327	Κατάληψη Σογδιανής Πέτρας. Συνωμοσία βασιλικών παιδων. Καταδίκη Κλεισθένη.	

	<p>Εκστρατεία στην Ινδία. Διάβαση Ινδικού Καυκάσου.</p>	
<p>326</p>	<p>Μάχη στον Υδάσπη με τον Πώρο. Ίδρυση Νίκαιας, Βουκεφάλειας. Αφιξη στον ποταμό Ύφαση. Άρνηση στρατιωτών να προχωρήσουν. Τέλος προέλασης στα ανατολικά.</p>	

325	<p>Αναχώρηση από Πάταλα για επιστροφή. Διάβαση Γεδρωσίας. Πλους Νεάρχου.</p>	
324	<p>Άφιξη Αλεξάνδρου στις Πασαργάδες. Άφιξη Νεάρχου στις εκβολές Ευφράτη. Κατάχρηση και φυγή Αρπάλου. Άφιξη στα Σούσα. Θάνατος Ηφαιστίωνα. Άφιξη</p>	<p>Θάνατος Λυκούργου στην Αθήνα</p>

	στη Βαβυλώνα.	
323	Θάνατος Μεγάλου Αλεξάνδρου. Διανομή σατραπειών από Περδίκκα.	
322	Λαμιακός πόλεμος. Μάχη Κρανώνας. Διάλυση συμμαχίας νοτίων Ελλήνων. Κατάκτηση Κυρηναϊκής από Πτολεμαίο.	Θάνατος Δημοσθένη, Υπερείδη. Θάνατος Αριστοτέλη. Κατάλυση δημοκρατίας στην Αθήνα από Αντίπατρο.

321	Σύγκρουση διαδόχων. Δολοφονία Περδίκκα. Συνάντηση Τριπα- ραδείσου για διανομή κράτους.	
319	Θάνατος Αντιπάτρου. Επικράτηση Αντιγόνου και Πτολεμαίου.	
318	Αποκατάσταση δημοκρατίας στην Αθήνα.	

317	Ο Δημήτριος Φαληρέας Κυβερνήτης της Αθήνας.	
316	Συνασπισμός εναντίον Αντιγόνου. Ίδρυση Θεσσαλονίκης από Κάσσανδρο.	Νέα αττική κωμωδία Μενάνδρου, Δύσκολος.
315	Ο Κάσσανδρος στην Πελοπόννησο.	
313	Ανταγωνισμός Αντιγόνου - Κασσάνδρου.	Θάνατος Αισχίνη.

311	Ειρήνη μεταξύ των διαδόχων.	
310	Δολοφονία Αλεξάνδρου Δ' και Ρωξάνης.	
307	Αποκατάσταση δημοκρατίας στην Αθήνα από τον Δημήτριο τον Πολιορκητή.	
306	Ο Πύρρος βασιλιάς των Μολοσσών. Ο Αντίγονος αυτοανακηρύσσεται	Ο Επίκουρος ιδρύει στην Αθήνα τη φιλοσοφική

	βασιλιάς.	σχολή «Κήπος».
305	Πολιορκία Ρόδου από τον Δημήτριο Πολιορκητή. Οι άλλοι διάδοχοι αυτοανακηρύσσονται βασιλείς.	
302	Ανανέωση συμμαχίας της Κορίνθου από Δημήτριο τον Πολιορκητή.	

	Συνασπισμός εναντίον Αντιγόνου.	
301	Μάχη Ιψού. Ήττα, θάνατος Αντιγόνου. Διανομή Κράτους Μ. Αλεξάνδρου. Οριστική διαμόρφωση ελληνιστικών βασιλείων.	Ο Ζήνων ιδρύει στην Αθήνα τη φιλοσοφική σχολή «Στοά».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΗ

1. Βιβλίο Β'
 - Η συμπεριφορά του Αλεξάνδρου προς την οικογένεια του Δαρείου10
2. Βιβλίο Β-Ε. Περίληψη.....27
3. Βιβλίο Ε ' Αλέξανδρος και Πώρος.....32
4. Βιβλίο Ζ '. Ο θάνατος του Αλεξάνδρου.....59
 - Χαρακτηρισμός του Αλεξάνδρου.....76
5. Θέματα για συζήτηση101
6. Συνοπτικός χρονολογικός πίνακας της περιόδου 359-301 π.Χ. 111

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α').

**Απαγορεύεται η αναπαραγωγή
οποιοδήποτε τμήματος αυτού του
βιβλίου, που καλύπτεται από δικαι-
ώματα (copyright), ή η χρήση του
σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη
γραπτή άδεια του Υπουργείου
Παιδείας και Θρησκευμάτων /
ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.**